

**ПЛАН ИНФРАСТРУКТУРНОГ РАЗВОЈА
ГРАДА ЧАЧКА ЗА ПЕРИОД ОД 2020-2022. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ:

1. УВОД	485
2. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	487
2.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ	488
2.2. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА (АДМИНИСТРАЦИЈА).....	488
3. ПРИВРЕДА	491
3.1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ	492
3.4. ИНДУСТРИЈА	494
3.5. ПОЉОПРИВРЕДА	494
3.6. СТРУКТУРА ИЗВОЗА И УВОЗА	498
3.7. ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ.....	502
3.7.1. Приход градског буџета	502
3.7.2. Расход градског буџета.....	503
3.7.3. Регионална привредна комора Краљево ОЈ Чачак.....	503
3.7.4. Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа	503
3.7.5. Пословна удружења.....	503
3.8. НАУЧНО ТЕХНОЛОШКИ ПАРК.....	504
3.9. ОЛАКШИЦЕ КОЈЕ НУДИ ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА	504
3.10. ПРОГРАМИ ЗА ОБУКУ РАДНЕ СНАГЕ.....	504
3.11. ФИНАНСИЈСКА ПОМОЋ	504
4. РАДНА СНАГА	507
4.1 БРОЈ И СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ	507
4.2. ЗАПОСЛЕНОСТ ПО ДЕЛАТНОСТИМА.....	507
4.3. ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ	508
4.4. НЕЗАПОСЛЕНОСТ.....	509
4.5. НЕЗАПОСЛЕНОСТ ПРЕМА СТЕПЕНУ ОБРАЗОВАЊА.....	509
4.6. НЕЗАПОСЛЕНОСТ ПРЕМА ДУЖИНИ ЧЕКАЊА.....	510
4.7. НЕЗАПОСЛЕНОСТ ПРЕМА СТАРОСНОЈ СТРУКТУРИ	510
5. ЈАВНИ РЕСУРСИ	512
5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	512
5.2. ПУТНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	512
5.3. ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРА.....	513
5.4. ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ.....	513
5.5. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	514
5.5.1. Водовод и канализација.....	514
5.5.2. Систем даљинског грејања	515
5.5.3. Електро инфраструктура.....	515
5.5.4. Телекомуникациони систем.....	516
5.6. ЕНЕРГЕТИКА	516
5.7. ОБРАЗОВНИ КАПАЦИТЕТИ.....	517
6. ТУРИЗАМ	520
6.1. БРОЈ ПОСЕТИЛАЦА.....	521
6.2. СМЕШТАЈНИ КАПАЦИТЕТИ	521
6.3. ВЕРСКИ ТУРИЗАМ	523
7. ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА	524

УВОД

1. УВОД

План инфраструктурног развоја града Чачка је документ којим се одређују главне смернице инвестиционог развоја града за следеће три године, у односу на расположиве финансијске ресурсе. То је основни документ од кога се полази приликом планирања капиталних издатака локалног буџета, а при том се води рачуна о усаглашености Стратегије одрживог развоја града Чачка и реалних финансијских могућности града.

Ради квалитетнијег сагледавања капиталних пројеката и њиховог утицаја на економски, социјални, друштвени, културни и сл. развој, план садржи и релевантне статистичке податке о подручју Чачка као што су: основне карактеристике, привреда, радна снага, јавни ресурси, ресурси животне средине, туристички ресурси и сл.

За израду овог плана коришћени су подаци из евиденција:

- Градске управе за локални економски развој и осталих управа које су формиране у граду Чачку (Градска управа за опште и заједничке послове, Градска управа за урбанизам, Градска управа за финансије, Градска управа за локалну пореску администрацију, Градска управа за стручне послове Скупштине, Градоначелника и Градског већа, Градска управа за инспекцијски надзор, Градска управа за друштвене делатности),
- Регионалне привредне коморе Моравичког и Рашког управног округа, Регионалне агенције за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа са седиштем у Краљеву,
- Републичких установа које имају пословнице у Чачку (Национална служба за запошљавање, Телеком Србија, Пошта, Електродистрибуција, Завод за јавно здравље, Медицински центар „Др Драгиша Мишовић“, Центар за социјални рад, МУП Републике Србије, и др. релевантне институције)
- Јавних предузећа (ЈКП „Комуналац“ Чачак, ЈКП „Морвац“ Мрчајевци, ЈКП „Градско зеленило“ Чачак, ЈКП „Паркинг сервис“ Чачак, ЈКП „Чачак“ Чачак, ЈП „Градац“ Чачак, ЈКП „Водовод“ Чачак, ЈКП „Дубоко“ Ужице, ЈП „Рзав“ Ариље),
- Јавних установа и установа културе (Дом културе Чачак, Градска библиотека и библиотека Владислав Петковић ДИС, Народни музеј у Чачку, Уметничка галерија "Надежда Петровић", Међуопштински историјски архив, и др.)
- Удружења привредника (Унија „Чачак 2000“, Удружење „Градац 97“, Опште удружење предузетника, Форум привредника Чачка, и др.)
- Спортског центра “Младост” Чачак,
- Туристичке организације Чачка,
- Факултета, образовних и научних институција (Факултет техничких наука Чачак, Агрономски факултет Чачак, Институт за воћарство Чачак, Висока школа техничких струковних студија Чачак, Школска управа Чачак, Предшколска установа „Радост“ Чачак, Предшколска установа „Моје детињство“ Чачак, и др.)
- Статистичких годишњака,
- Веб сајтова РХМЗС, РЗС и НБС, Агенције за привредне регистре и осталих релевантних извора.

Реализација пројеката предвиђених Планом инфраструктурног развоја допринеће стварању бољих услова за привлачења домаћих и страних инвестиција, као и других заинтересованих лица, створиће се бољи услови за пословање локалне пословне заједнице, али и за живот локалног становништва.

У Чачку, по подацима РЗС из 2018. године живи 110.279 становника на простору од 636км², што је 1,58% од укупног броја становника Републике Србије и 55,08% становништва територије Моравичког округа. Густина насељености овог подручја је далеко изнад републичког просека и просека Моравичког округа. У Чачку, на 1км², живи просечно 173 становника.

Табела 1. Основно поређење града и окружења (површина и становништво), 2018. год.

	Површина (км ²)	Број становника*
Град Чачак	636	110.279
Моравичка област	3.016	200.205
Република Србија	88.499	6.982.604

*процена РЗС средином 2018. године

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

2. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

2.1. Географски положај

ЧАЧАК – град у централном делу Републике Србије, седиште Моравичког управног округа, привредни, културни, административни центар подручја. Моравички округ поред града Чачка, обухвата и општине Горњи Милановац, Лучани и Ивањица. Централни део града чини чачанска котлина, смештена између планина Јелице на југу, Овчара и Каблара на западу и Вујна на северу, док је на истоку отворена према Краљевачкој котлини. Ове планине се благо и таласасто спуштају према чачанској котлини, граду Чачку и току Западне Мораве. Чачак се налази између општина Горњи Милановац на северу и Лучана на југозападу. На западу је општина Пожега која припада Златиборском округу, источно је општина Кнић која је у саставу Шумадијског округа, а на југоистоку је град Краљево који припада Рашком округу. Од Београда Чачак је удаљен 150 км.

Територија града заузима површину од 636 км², и у погледу рељефа може се поделити на:

- Чачанску котлину са надморском висином од 200 м до 300 м,
- Брежуљкасто-брдски предео од 300 м до 500 м надморске висине, и
- Планински предео од 300 м до 985 м надморске висине.

Планине Јелица са (929 м), Овчар (985 м), Каблар (885 м), и Вујан (857 м) окружују Чачанску котлину кроз коју протиче река Западна Морава чија је дужина 318 км. Површина котлине је преко 270 км, дуга је око 40 км и пружа изванредне услове за пољопривреду.

Град Чачак захвата географски простор од 43°44' до 44°01' северне географске ширине и од 20°07' до 20°38' источне географске дужине, а налази се и на 43°53' с.г.ш. и 20°21' и.г.д. Према процени РЗС половином 2018. године у граду Чачку живи 110.279 становника.

Надморска висина на којој се налази подручје Чачка креће се од 204 м (ушће Бресничке реке у Западну Мораву) до 985 м (највиши врх планине Овчар). Град Чачак лежи на надморској висини од 242 м.

2.2. Локална самоуправа (администрација)

Град Чачак је територијална јединица у којој грађани остварују локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и Статутом Града. Град има својство правног лица. Органи Града су: Скупштина, Градоначелник Града Чачка, Градско веће Града Чачка и градске управе.

Скупштину града Чачка чине: председник, заменик, секретар, и одборници. Извршни органи града су Градоначелник и Градско веће. Градоначелник има свог заменика и три помоћника (Помоћник Градоначелника за област заштите животне средине, Помоћник Градоначелника за област месне самоуправе и инфраструктуру и Помоћник градоначелника за област друштвених делатности).

Скупштина града Чачка има 75 одборника који се бирају на четири године, по поступку и на начин утврђен законом.

Градско веће чине Градоначелник, Заменик градоначелника и 11 чланова. Сваки од чланова Градског већа има своја ресорна задужења.

Градску управу града Чачка чини осам градских управа, и то: Градска управа за опште и заједничке послове, Градска управа за стручне послове Скупштине, Градоначелника и Градског већа, Градска управа за финансије, Градска управа за инспекцијски надзор, Градска управа за урбанизам, Градска управа за друштвене делатности, Градска управа за локални економски развој и Градска управа за локалну пореску администрацију.

Градска управа за финансије

У Градској управи за финансије обављају се послови који се односе на: планирање, припрему и израду нацрта буџета Града, планирање и праћење динамике остваривања прихода, израду процене прихода у текућој години, пројекцију средстава за наредну годину, извршење буџета, састављање консолидованог рачуна трезора буџета, праћење и анализу прихода буџета, припрему нацрта прописа из области изворних јавних прихода, праћење коришћења средстава за јавне и друштвене потребе Града, буџетско рачуноводство, вођење помоћних књига основних средстава и ситног инвентара, робног и материјалног књиговодства, плата и других помоћних књига, обрачун плата, накнада и других примања за органе Града, благајничко пословање, израду нацрта прописа и других аката у вези са финансирањем Града и друге послове у вези са финансирањем послова из делокруга Града у складу са Законом о буџетском систему.

Градска управа за финансије обавља и рачуноводствено - књиговодствене послове месних заједница и води њихово материјално финансијско пословање, евиденције о учешћима грађана и уплатама самодоприноса.

Градска управа за урбанизам

У Градској управи за урбанизам обављају се послови који се односе на: просторно планирање, урбанизам, грађевинарство, стамбене и комуналне делатности, животну средину, имовинско – правне послове (експропријације, самовласна заузећа, враћање утрина и пашњака селима, утврђивање права коришћења и успостављања ранијег режима својине неизграђеног осталог грађевинског земљишта ранијег сопственика), послове који се односе на располагање, коришћење и давања у закуп непокретности, чији је власник односно корисник Град, вођење јединствене евиденције о имовини чији је корисник Град и месне заједнице, вођење евиденције о становима који су дати у закуп и сл.), и друге послове из ових области.

Градска управа за друштвене делатности

У Градској управи за друштвене делатности обављају се послови који се односе на: дечију, социјалну и борачко инвалидску заштиту, образовање, примарну здравствену заштиту, спорт и омладину, културу, информисање и друге послове из надлежности Града у области друштвених делатности.

Градска управа за локалну пореску администрацију

У Градској управи за локалну пореску администрацију обављају се послови који се односе на: утврђивање, наплату и контролу изворних прихода Града (порез на имовину правних и физичких лица, накнаде које се односе на градско грађевинско земљиште, комуналну таксу, боравишну таксу, самодопринос, локалне административне таксе, накнаде за заштиту и унапређивање животне средине, новчане казне изречене у прекршајном поступку за прекршаје прописане актом Скупштине Града, приходе од давања у закуп односно на коришћење непокретности у државној својини које користи Град и индиректни корисници буџета), стара се о правима и обавезама пореских обвезника, а нарочито: води регистар обвезника изворних прихода града и врши утврђивање изворних прихода решењем за које није прописано да их утврђује сам порески обвезник у складу са законом; канцеларијску и теренску контролу у поступку администрација изворних локалних јавних прихода, редовну и принудну наплату локалних јавних прихода, пореско књиговодство и извештавање и друге послове у складу са законом и одлукама Скупштине града.

Градска управа за локални економски развој

Градска управа за локални економски развој обавља послове који се односе на: локални економски развој, развој привредних делатности од интереса за Град, израду програма развоја делатности за које је надлежан Град, цене из надлежности Града, унапређење и развој пољопривреде и занатства и друге послове од значаја за привредни развој из надлежности јединице локалне самоуправе, утврђивање процене штете од елементарних непогода, и на реализацију стручних пројеката и друге послове за област одрживог развоја Града и појединих делатности.

Градска управа за инспекцијски надзор

Градска управа за инспекцијски надзор обавља послове: инспекцијског надзора над извршавањем прописа и других општих аката из надлежности Града, послове инспекцијског надзора који су им законом поверени из оквира права и дужности Републике: грађевинарства, просвете, комуналних делатности,

саобраћаја, заштите животне средине, доношење закључака о дозволи извршења, послове принудног извршења решења донетих у поступку инспекцијског надзора и врши друге послове из ових области у складу са законом, Статутом и другим прописима Града.

Градска управа за опште и заједничке послове

Градска управа за опште и заједничке послове обавља послове који се односе на: организацију градских управа, пријемну канцеларију и архиву органа Града, канцеларијско пословање, лична стања грађана, јавне набавке, печате и штамбиле, вођење бирачког списка, изборе за одборнике и народне посланике, нормативно - правне, стручне и организационе послове за потребе органа месних заједница, референдум и грађанску иницијативу, пројектовање, имплементацију и реализацију информационог система, развој и коришћење информатичке технологије, пружање правне помоћи грађанима, радне односе запослених у органима Града, текуће и инвестиционо одржавање објеката, уређаја и опреме, које користе органи Града, одржавање хигијене, физичко обезбеђење, старање о возном парку, старање о противпожарној заштити, снимање тока седнице Скупштине града, курирске и друге заједничке послове за све градске управе и органе Града, који нису у надлежности других управа.

У Градској управи за опште и заједничке послове обављају се и други управни послови за које није одређен делокруг других градских управа.

Градска управа за стручне послове Скупштине, Градоначелника и Градског већа

Градска управа за стручне послове Скупштине, Градоначелника и Градског већа обавља: стручне, оперативне, организационе и административно - техничке послове за потребе Градоначелника, Градског већа и помоћника Градоначелника (израду аката које доноси Градоначелник и Градско веће, а који нису у делокругу рада других градских управа), послове протокола за потребе органа Града, стручне послове у вези сарадње и удруживања Града са локалним самоуправама у земљи и иностранству, стручне и административне послове у вези са постављењем и разрешењем за које је надлежно Градско веће и Градоначелник, сазивање, припрему и одржавање седница Градског већа и стручних радних тела које образује Градоначелник и Градско веће, припрему радних и других састанака Градоначелника, заменика Градоначелника и Градског већа, припрему конференција за медије и припрему информативних и документационих материјала за јавно наступање Градоначелника, заменика Градоначелника и чланова Градског већа и друге послове у вези рада Градоначелника, заменика Градоначелника, Градског већа и помоћника Градоначелника.

Јавни сектор

О јавним пословима у граду Чачку се старају јавна предузећа и установе укључујући и Градску управу. Комунални послови поверени су јавним и јавним комуналним предузећима и има их седам локалних и два регионална. Културна збивања одвијају се кроз активности јавних установа и неколико удружења. Јавно информисање се одвија преко локалних медија и неколико дописништава. Заштита здравља организована је преко Здравственог центра "Др Драгиша Мишовић" и "Завода за јавно здравље", као републичких установа. У Чачку функционише преко 100 регистрованих удружења.

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

ПРИВРЕДА

3. ПРИВРЕДА

3.1. Основни подаци

Чачак је административни, привредни, медицински, образовни и културни центар Моравичког управног округа. Привреда Чачка је разнолика, а њену структуру чине осим пољопривредне производње, производњ резних алата за обраду метала, неметала и дрвета, термотехничких уређаја, дрвене, металне и комбиноване столарије, делова и прибора за фармацевтску индустрију и производа за медицинске потребе, прерада шумских и пољопривредних производа итд.

Основна карактеристика привреде Чачка је развијено приватно предузетништво (99,7 % свих предузећа у граду чини сектор микро, малих и средњих предузећа). Чачанску привреду карактерише заступљеност свих привредних делатности. Оно што обележава пословање ових предузећа и предузетника су висока флексибилност, иновативност и отвореност за сарадњу.

У Чачку тренутно послују четири удружења привредника, а то су: „Градац 97“, Опште удружење предузетника, „Унија Чачак 2000“, и „Форум привредника“ Чачка, а осим тога постоје и удружења власника занатских радњи, као и Удружење пословних жена „Надежда Петровић“. Од 2011. године у Чачку, као подстицај развоју привреде функционише и „Научно технолошки парк“ д.о.о. Чачак.

Повезивање и координацију између чачанских привредника и локалне власти врши Савет за привреду Града Чачка који своје предлоге, иницијативе и мишљења доставља Градоначелнику. Градоначелник разматра предлоге и доставља на извршење надлежним градским управама, јавним установама и јавним предузећима.

3.2. Структура привреде

Град Чачак, по Уредби Владе Републике Србије о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе спада у најразвијеније локалне самоуправе у Србији.

Табела 2: Број привредних друштава

Чачак	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Активних	1.749	1.794	1.858	1.871	1.724
Новооснованих	84	97	108	49	52
Брисаних/Угашених	25	32	32	20	16

Табела 3: Број предузетника

Чачак	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Активних	4.233	4.469	4.738	4.914	5.057
Новооснованих	610	558	650	636	319
Брисаних/Угашених	622	325	381	461	176

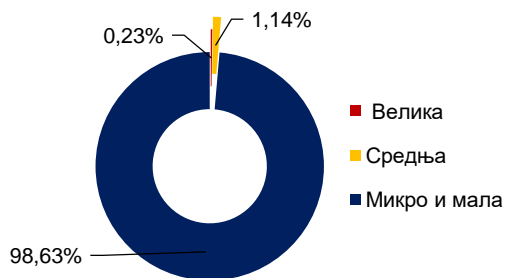
По подацима Агенције за привредне регистре из 2019. године, у Чачку послује 1.724 привредних друштава (највише је малих предузећа у приватном власништву) и 5.057 регистрованих радњи.

Предузећа по величини

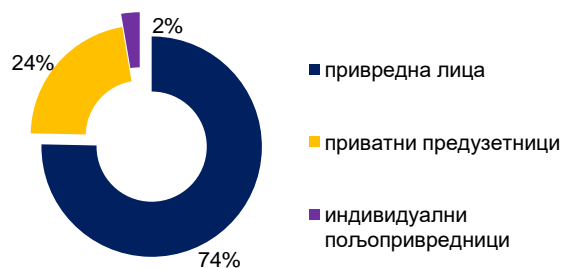
Табела 4: Број предузећа по величини, 2018. година

Предузећа	%
Велика	0,23
Средња	1,14
Микро и мала	98,63
УКУПНО	100

Предузећа по величини, 2018. год.

Регистрована запосленост, 2019. година

3.3. Запосленост у привреди

Према подацима Агенције за привредне регистре у Чачку је у 2019. години запослено 35.461 лице, од којих 75,36% ради код привредних друштава, док је 24,64% запослених у сектору предузетништва.

Табела 5. Број запослених по годинама

2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
31.572	32.550	33.855	35.141	35.461

Табела 6. Број запослених у правним лицима по секторима, 2019. година

Чачак	
Пољопривреда, шумарство и рибарство	190
Рударство	107
Прерађивачка индустрија	10.470
Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	370
Снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности	423
Грађевинарство	1.251
Трговина на велико и трговина на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	7.179
Саобраћај и складиштење	3.029
Услуге смештаја и исхране	1.595
Информисање и комуникације	639
Финансијске делатности и делатност осигурања	570
Пословање некретнинама	101
Стручне, научне и техничке делатности	985
Административне и помоћне услужне делатности	1.089
Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	1.414
Образовање	2.180
Здравствена и социјална заштита	2.188
Уметност; забава и рекреација	506
Остале услужне делатности	511
Регистровани индивидуални пољопривредници	1.898

Највише запослених у чачанским предузећима ради у сектору прерађивачке индустрије (10.470 лица), друго место припада трговини (7.179), док је на трећем месту саобраћај и складиштење (3.029).

3.4. Индустрија

Чачак је град са традицијом у индустријској производњи. Чачанску привреду карактерише широк спектар привредних делатности, а индустрија заузима значајно место. Заступљен је широк спектар индустријских производа из области металопрераде и прераде неметала, прехрамбене индустрије, прераде целулозе, текстилне индустрије, робе широке потрошње. На подручју града Чачка наменска индустрија компаније „Слобода“ заузима значајно место, како по броју запослених радника, тако и по извозним резултатима.

У области хемије и неметала по свом квалитету препознатљиви су следећи производи: разне врсте лепкова, боја и заштитних средстава за метал и дрво, кућна хемија, цеви за широку потрошњу и разни други производи.

Индустрија текстила, коже и обуће је заступљена у привреди Чачка. За сада су то послови вршења услуга, али је све више предузећа која поред услужних послова извозе своје производе. Најзаступљенија је конфекција за младе, женска конфекција, заштитна опрема, вез и остала фина израда.

Значајан број чачанских малих и средњих предузећа се бави прерадом дрвета. Дрвна индустрија има традицију у чачанском крају. Условљена је набавком сировина које долазе са других територија, јер је ниска заступљеност шума у Чачку (24% територије припада шумама) и низак квалитет дрвета. Индустрија папира је тренутно у кризи због тога што је базни део ове индустрије угашен.

До недавно, грађевинарство Чачка су карактерисали велики индустријски системи као што су фабрике „Ратко Митровић“ и „Хидроградња“. Међутим, сада је развијен велики број малих грађевинских фирми из области нискоградње и високоградње.

Прерада пољопривредних производа и прехрамбена индустрија заузимају значајно место по броју привредних субјеката регистрованих за ову врсту делатности. У овој области постојала су предузећа за прераду кромпира, шумских плодова, слада, јаких алкохолних пића, пива као и из области жито-млинске и пекарске производње. Тренутно, у Чачку постоје силоси за прихват житарица који нису у потпуности искоришћени (Предузеће „Житопромет“ Чачак). Такође, сада постоји велики број малих пекара, кланица и организација које се баве откупом и складиштењем пољопривредних производа.

Град Чачак је уз велику финансијску помоћ Републике Србије изградио и инфраструктурно опремио Пословно – производну зону у Прељини и Индустријску зону у Коњевићима. Такође је усвојеним планским актом предвиђено проширење Пословно – производне зоне у Прељини.

Институционални капацитети за подршку развоју индустрије су: Привредна комора Краљево Организациона Јединица Чачак, Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа, Факултет техничких наука Чачак, Висока школа техничких струковних студија Чачак (институције републичког карактера), Институт за воћарство Чачак, а на локалном нивоу подршку привредницима пружају: Градска управа за локални економски развој, као и пословна удружења. Од 2013. године интензиван је рад „Научно технолошког парка“ Чачак и у наредном периоду очекује се велики допринос индустријском развоју.

3.5. Пољопривреда

Територија града Чачка, према подацима Републичког завода за статистику, заузима површину од 636 км², од чега пољопривредне површине чине 44.065 ha. Њиве и баште заузимају површину од 23.525 ha (53,39%), воћњаци 5.474 ha (12,42%), виногради 351 ha (0,8%), ливаде 5.493 ha (12,46%) и пашњаци 4.806 ha (10,91%). По броју ангажованих у различитим пољопривредним делатностима, пољопривреда је примарна привредна грана. Тешко је утврдити тачан број становништва чија је основна делатност пољопривреда, јер је за многе пољопривреда само додатна делатност. Претпоставља се да на територији Чачка око 40% становништва своју материјалну егзистенцију заснива на производњи и продаји пољопривредних производа. Основна карактеристика пољопривредне производње је организованост на малим поседима.

Табела 7. Газдинства према величини коришћеног пољопривредног земљишта

Чачак		Пољопривредна газдинстава	ha
Укупно		10.437	29.380
Без земљишта		51	-
Пољопривредна газдинства	≤ 1 ha	3.045	1.867
	< 1 ≤ 2 ha	2.652	3.934
	< 2 ≤ 5 ha	3.318	10.659
	< 5 ≤ 10 ha	1.093	7.477

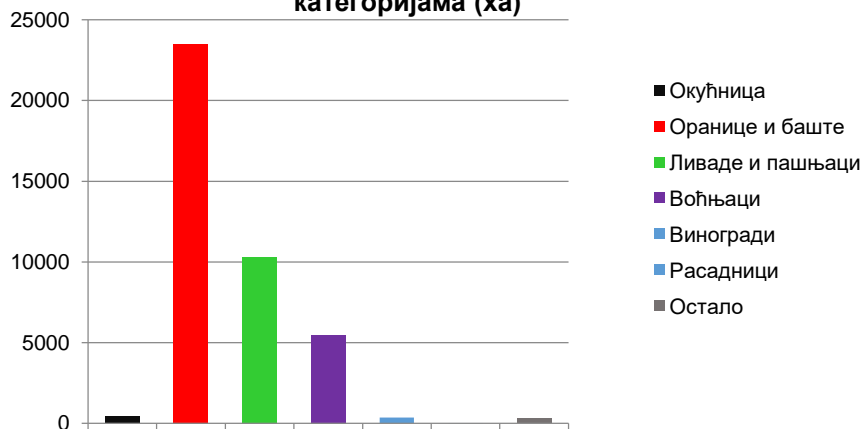
Табела 8. Расположено земљиште пољопривредних газдинстава

Чачак		Пољопривредна газдинстава	ha
Расположено земљиште		10.433	44.205
Пољопривредна газдинстава	≤ 1 ha	3.045	1.867
	< 1 ≤ 2 ha	2.652	3.934
	< 2 ≤ 5 ha	3.318	10.659
	< 5 ≤ 10 ha	1.093	7.477

Табела 9. Коришћено пољопривредно земљиште газдинстава по категоријама

Чачак	Пољопривредна газдинстава	ha
Укупно	10.386	29.380
Окућница	5.552	417
Оранице и баште	8.233	23.525
Ливаде и пашњаци	6.585	10.299
Воћњаци	6.263	5.474
Виногради	216	351
Расадници	12	25
Остало	8	295

Коришћено пољопривредно земљиште газдинстава по категоријама (ха)

Чачански крај има повољне услове за развој пољопривредне производње и туризма на селу. Погодан географски положај, осунчаност пространих планина и плодна котлина Западне Мораве, допринели су развоју различитих грана пољопривреде. Чачански крај има традицију у развоју воћарства, сточарства, повртарства и воћно-садног материјала, што представља добру подлогу за даља улагања у развој пољопривреде. Брдски предели познати су по засадима шљиве, јабуке, кајсије, крушке, брескве, трешње, док је у плодној моравској котлини заступљена производња поврћа на отвореном пољу: купус, паприка, кромпир, краставци, као и производња у затвореном простору.

Воћарска производња

Према подацима Пописа пољопривреде из 2012. године (извор Републички Завод за статистику) највише гајена воћна врста у чачанском крају је шљива са око 690.000 стабала на територији града. Мало иза шљиве је јабука са око 656.000 стабала. На трећем месту је крушка са 205.000 стабала, на четвртм кајсија са око 187.000 стабала, док је број стабала трешње, брескве и вишње мањи и креће се од 25-50.000 стабала, а орах, дуња и лешник су мање заступљене врсте¹.

Табела 10. Заступљеност дрвенастих воћних врста на територији града Чачка

Р.б.	Воћна врста	Број стабала	Површина (ha)
1.	Шљива	690.000	≈1.100
2.	Јабука	656.000	≈350
3.	Крушка	205.000	≈200
4.	Кајсија	188.000	≈370
5.	Трешња	53.000	≈100
6.	Бресква	36.000	≈60
7.	Ораси	26.000	≈80
8.	Вишња	24.000	≈30
9.	Дуња	15.000	≈25
10.	Лешник	6.000	≈8

Јагодасте воћне врсте не заузимају значајније место у структури воћарства чачанског краја.

Табела 11. Заступљеност јагодастих воћних врста на територији града Чачка

Р.б.	Воћна врста	Површина (ha)
1.	Малина	87
2.	Јагода	45,2
3.	Купина	32

¹Површине које заузимају наведене воћне врсте нису преузете из пописа, већ су добијене прерачунавањем (пр. Кајсије има око 188.000 стабала; просечна густина садње је око 500 стабала/ха, што значи да се наведених 188.000 стабала налази на око 370 ха

Повртарска производња

Укупна производња поврћа у Чачанском крају одвија се највећим делом на отвореном пољу и у мањој мери у разним облицима заштићених простора где су претежно заступљени пластеници. Гајење поврћа на отвореном пољу заступљено је на већим површинама и углавном сконцентрисано у селима испод Чачка према Краљеви у низијском делу, низводно са обе стране реке Западне Мораве. Целокупно подручје Чачанског краја представља почетак Моравског повртарског рејона, традиционално је познато по повртарској производњи, где преовлађују повољни агроеколошки услови за гајење свих врста поврћа. Уз могућност наводњавања овде је производња интензивизирана са гајењем две и више култура на истим површинама током сезоне. Последњих година због бржег обрта капитала и профитабилност производња поврћа на отвореном пољу почела се полако ширити и на терене са већом надморском висином у села подјеличког подручја: Горња Атеница, Трнава, Жежевица, Виљуша, Бањица, Липница, Качулице и др. где се добија изузетно висок квалитет парадајза и лубеница. Поред наведених села гајење поврћа се сходно традицији баштованства добрим делом задржало у селу Трбушани, али које је претрпело корените промене као изажено имиграционо подручје јер је директно наслоњено на Град Чачак.

Карактеристика повртарске производње како на отвореном пољу, тако и у заштићеним просторима је организована као баштенска и/или комерцијална за тржиште. Баштенско гајење намењено је задовољењу сопствених породичних потреба, где се незнатни вишкови износе на локално тржиште. Комерцијална производња поврћа у Чачанском крају директно је намењена тржишту углавном за свежу потрошњу, где се пласман одвија на кванташким пијацама Чачка, Краљева и Београда и/или у виду продаје производа у газдинству разним купцима неретко и за потребе извоза. Последњих година велике количине свежег поврћа пласирају се и за потребе ланаца свих хипермаркета у нашој земљи.

Ратарска производња

Производња водећих ратарских врста на територији града Чачка заузима површину од 10.932,26 ха што чини 37,21% од укупних површина земљишта са којом располажу пољопривредни произвођачи. Најзаступљенија је производња кукуруза 5.099,97 ха или 46,64%; затим пшеница 2.604,57 ха или 23,82%; кромпир 1.465,21 ха или 13,40%; јечам 1.184,34 ха или 10,84% и овас 578,34 ха или 5,29%. Укупна вредност годишње производње за пет врста ратарских биљака износи 12.418.362 евра.

Табела 12. Површине, приноси и процењена вредност производње у 2012. години

Р. бр.	Врста	Површина [ха]	Просечни принос [кг/ха]	Укупни принос [т]	Вредност производње [ЕУР]
1.	Кукуруз	5.099,97	4.500	22.949,8	3.442.480 (1 кг = 0.15 €)
2.	Пшеница	2.604,57	3.580	9.324,4	1.771.628 (1 кг = 0.19 €)
3.	Кромпир	1.465,21	11.600	16.996,4	5.948.753 (1 кг = 0.35 €)
4.	Јечам	1.184,34	3.220	3.813,6	838.986 (1 кг = 0.22 €)
5.	Овас	578,34	2.850	1.648,3	416.515 (1 кг = 0.28 €)
Укупна вредност производње, 2013. година:					12.418.3622

Водећи рејон за производњу ратарских биљака чине села са леве и десне стране реке Западне Мораве низводно од Чачка, затим подвујански рејон и равничарски рејон са леве стране реке Западне Мораве узводно од Чачка. У осталим деловима територије града Чачка производња ратарских врста је мање заступљена.

Сточарство

Уопште узевши сточарство је најзначајнија грана пољопривредне производње у равничарском и брдско планинском подручју. Производне могућности града Чачка у овој грани производње су знатно веће од достигнутог обима производње. У анализираном подручју смањује се број оваца и говеда, управо оних врста стоке за чији узгој ово подручје има компаративне предности, по изузетно високој стопи. Расни састав стоке има тенденцију побољшања, али је, у целини посматрано, још увек доста неповољан. И остали показатељи по којима се мери интензивност сточарске производње овде су знатно неповољнији у односу на аграрно развијене земље света. Узроци заостајања развоја сточарске производње у Чачку су: недовољна привредна развијеност подручја и мере економске политике државе, неодговарајући расни састав стоке, протекционизам и регионална затвореност тржишта основним сточарским производима код најразвијенијих земаља света, запостављање развоја сточарске производње у задружном сектору пољопривреде и миграциони процеси и велике промене у структури пољопривредног становништва.

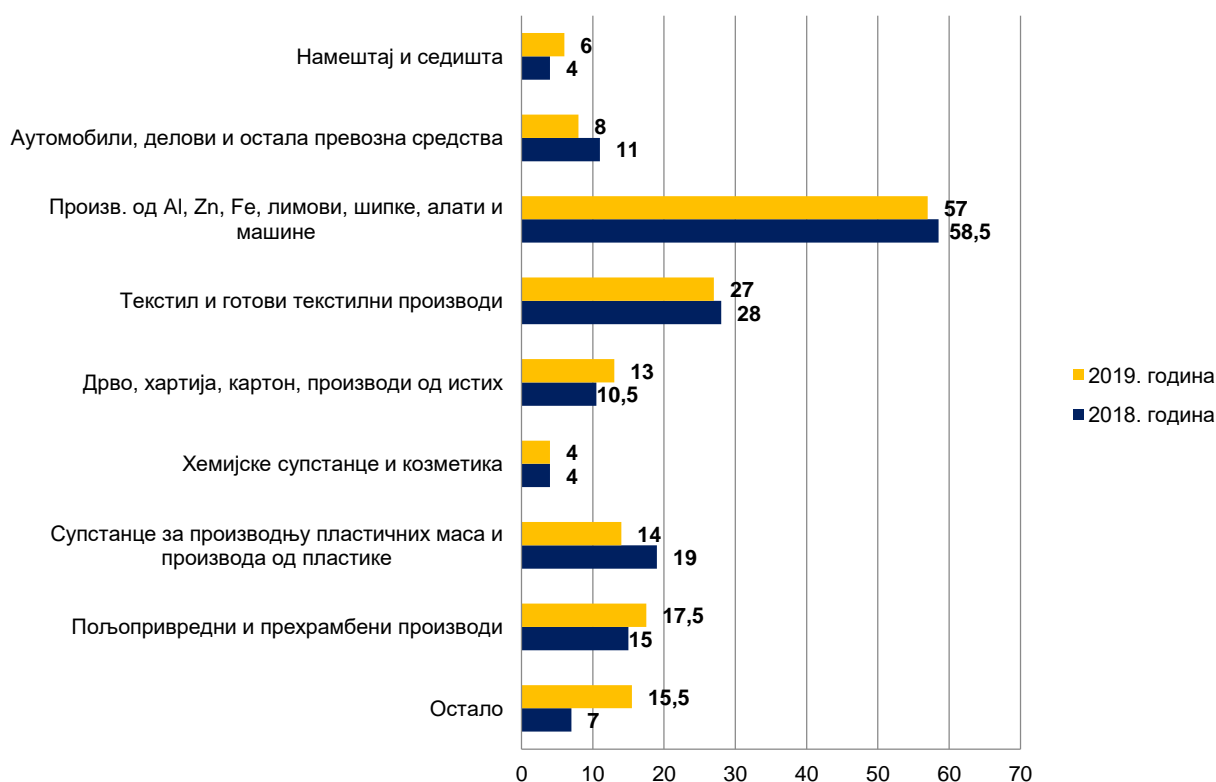
Институционални капацитети за подршку развоју пољопривреде и села су у Чачку добро развијени, што му даје предност у поређењу са околним градовима и општинама, али треба даље радити на њиховом јачању. Институције републичког карактера које су позиционирани у Чачку су: Агрономски факултет Чачак, Институт за воћарство Чачак и Пољопривредна стручна и саветодавна служба Чачка. На локалном нивоу стручну подршку пољопривредницима пружају: Служба за развој пољопривреде (Градска управа за локални економски развој), пољопривредна удружења и задруге.

3.6. Структура извоза и увоза

Табела 13: Структура извоза према врсти производа у милионима ЕУР, Чачак.

Назив производа	2018. година милиони ЕУР	2019. година милиони ЕУР
Војна роба	5	18
Пољопривредни и прехранбени производи	15	17,5
Супстанце за производњу пластичних маса и производа од пластике	19	14
Хемијске супстанце и козметика	4	4
Дрво, хартија, картон, производи од истих	10,5	13
Текстил и готови текстилни производи	28	27
Производи од Al, Zn, Fe, лимови, шипке, алати и машине	58,5	57
Аутомобили, делови и остала превозна средства	11	8
Намештај и седишта	4	6
Остало	7	15,5

Структура извоза према врсти производа у милионима ЕУР, Чачак

Табела 14: Структура увоза према врсти производа, Чачак

Назив производа	2018. година милиони ЕУР	2019. година милиони ЕУР
Пољопривредни и прехранбени производи	16	18
Супстанце за производњу пластичних маса и производа од пластике	20,5	21
Хемијске супстанце и козметика	13,5	10
Дрво, хартија, картон, производи од истих	5	7
Текстил и готови текстилни производи	15	15
Производи од Al, Zn, Fe, лимови, шипке, алати и машине	55	61
Аутомобили, делови и остала превозна средства	86,5	118
Остало	86	85

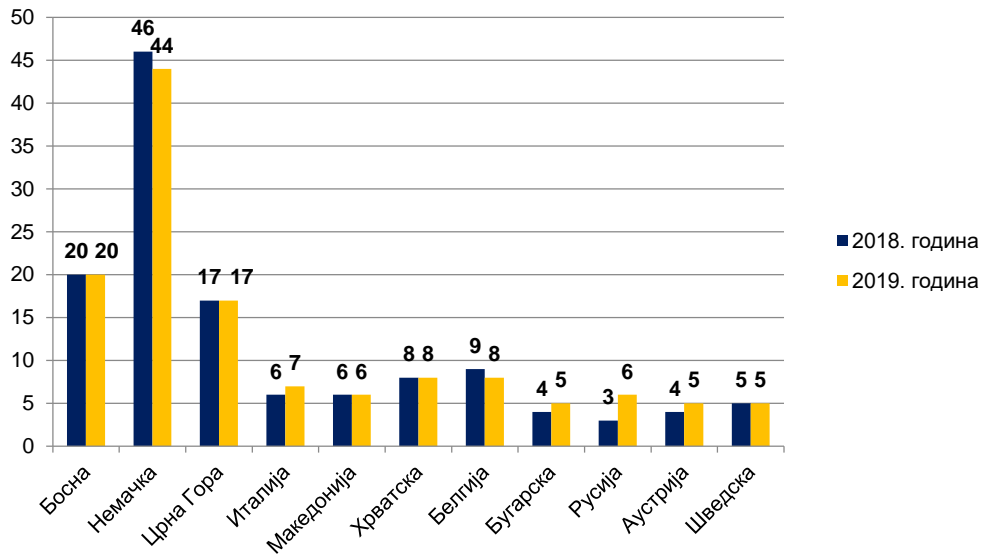
**Структура увоза према врсти производа у милионима ЕУР,
Чачак**

Табела 15. Структура извоза према дестинацији, Чачак.

Дестинација	2018. година милиони ЕУР	2019. година милиони ЕУР
Босна	20	20
Немачка	46	44
Црна Гора	17	17
Италија	6	7
Македонија	6	6
Хрватска	8	8
Белгија	9	8
Бугарска	4	5
Русија	3	6
Аустрија	4	5
Шведска	5	5

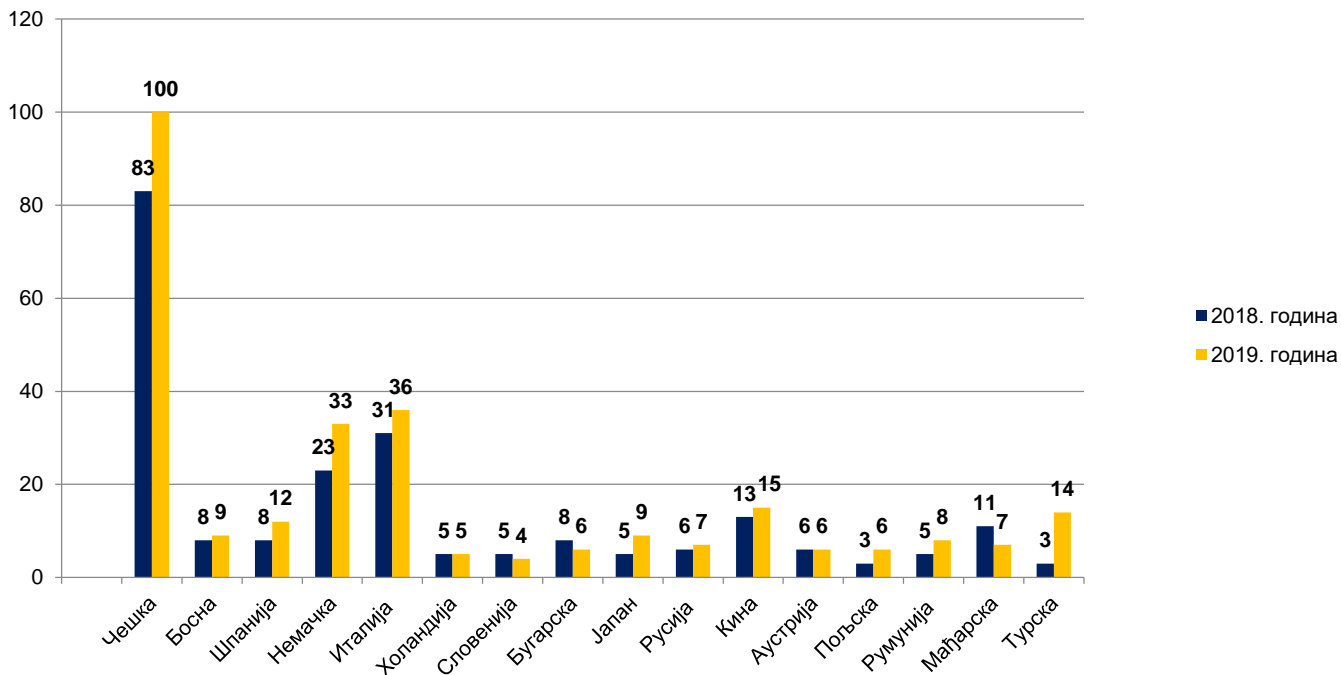
**Структура извоза према дестинацији у милионима ЕУР,
Чачак**

Табела 15. Структура увоза према дестинацији, Чачак.

Дестинација	2018. година милиони ЕУР	2019. година милиони ЕУР
Чешка	83	100
Босна	8	9
Шпанија	8	12
Немачка	23	33
Италија	31	36
Холандија	5	5
Словенија	5	4
Бугарска	8	6
Јапан	5	9
Русија	6	7
Кина	13	15
Аустрија	6	6
Пољска	3	6
Румунија	5	8
Мађарска	11	7
Турска	3	14

Структура извоза према дестинацији у милионима ЕУР, Чачак

3.7. Јавне финансије

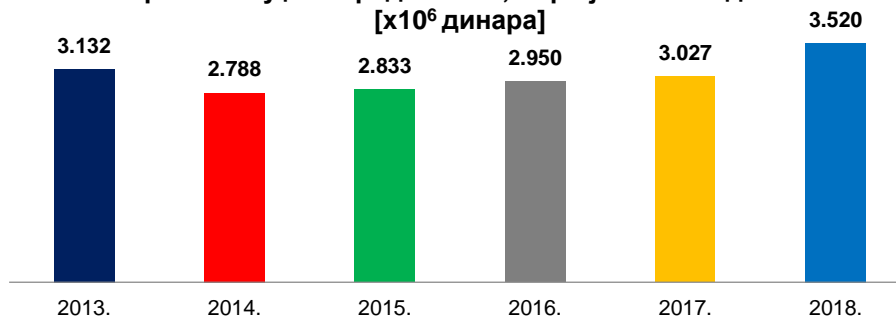
3.7.1. Приход градског буџета

Табела 17. Структура прихода градског буџета, 2018. година

	Чачак(€)*	Моравички округ(€)	Република Србија(€)
Укупни приходи	29.808.145	53.800.363	2.551.975.605
Укупни приходи по становнику	270.302	268.729	365.472
Текући приходи	28.517.057	52.434.185	2.445.982.493
Примања од продаје нефинансијске имовине	168.561	243.651	47.666.202
Примања од задужења и продаје финансијске имовине	1.122.526	1.122.526	58.326.910

* просечан годишњи средњи курс НБСза 2018. - 1€ = 118,2716 рд

Извршење Буџета града Чачка, поређење по годинама
[x10⁶ динара]

3.7.2. Расход градског буџета

Табела 18. Структура расхода градског буџета, 2018. година

	Чачак(€)*	Моравички округ(€)	Република Србија(€)
Укупни расходи	29.471.555	54.345.887	2.570.539.225
Укупни расходи по становнику	267.249	271.451	368.136
Текући расходи	25.470.350	46.064.203	2.102.236
Издаци за набавку нефинансијске имовине	3.678.643	7.793.283	362.593.869
Издаци за отплату кредита и набавку финансијске имовине	322.563	488.401	105.709.147
Остварени суфицит или дефицит	336.590	-545.524	18.563.620

** просечан годишњи средњи курс НБС за 2016. - 1€ = 123,1179 рсд

3.7.3. Регионална привредна комора Краљево ОЈ Чачак

У оквиру јединственог коморског система у Србији на територији Моравичке области послује Регионална привредна комора Краљево Организациона јединица Чачак за општине: Горњи Милановац, Лучани и град Чачак.

Чланови Коморе су предузећа, банке, осигуравајућа друштва, предузетници, удружења, задруге и сл., а повезани су заједничким пословним интересима.

3.7.4. Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа

Основана је са циљем обједињавања потреба Рашког и Моравичког округа у процесу планирања и спровођења развојних активности. Оснивачи: Град Чачак, Општина Горњи Милановац, Општина Ивањица, Општина Лучани, Град Краљево, Општина Врњачка Бања, Општина Рашка, Асоцијација за развој Ибарске долине (ИДА) и Регионална привредна комора Краљево.

Регионална агенција пружа услуге намењене сектору малих и средњих предузећа и предузетника, задругама и кластерима, јединицама локалних самоуправа, институцијама, невладиним организацијама.

3.7.5. Пословна удружења

На територији града Чачка послују:

- Форум привредника Чачак
- Пословно удружење „Градац 97”,
- Пословно удружење Унија „Чачак 2000”
- Опште удружење предузетника Чачак,
- Удружења власника занатских радњи, као и
- Удружење пословних жена „Надежда Петровић“.

3.8. Научно технолошки парк

Научно технолошки парк Чачак је привредно друштво које у оквиру дефинисаног простора пружа инфраструктурну подршку и стручне услуге младим привредним субјектима и предузетницима ради лакшег трансфера технологија и знања из истраживачких и образовних установа у привредни сектор. Циљ је стварање нових производа, процеса и услуга кроз нова технолошка решења и значајно унапређење постојећих. Тако се повећава број предузетника и нових привредних друштава.

Сви субјекти који користе услуге Научно технолошког парка Чачак, стичу статус члана научно-технолошког парка или станара пословног инкубатора, којем Научно технолошког парка Чачак на једној или више локација омогућава просторне и инфраструктурне услове за рад и истовремено пружа остале услуге ради подизања нивоа високошколског, научноистраживачког, развојног, иновационог или производног рада.

У оквиру Научно технолошког парка Чачак отворен је Start up центар површине 620 метара квадратних који се налази на локацији дела зграде Дома културе у Чачку, а његова изградња и опремање финансирани су од стране Министарства без портфеља за иновације и технолошки развој уз финансијско учешће Града Чачка. Почетком 2020. године Влада Републике Србије ће преко Републичке дирекције за имовину купити простор површине око 5.500 метара квадратних за Научно технолошки парк Чачак на локацији бившег ЦЕР-а у Чачку.

Научно технолошки парк Чачак пружа:

- Образовање за потребе иновативног предузетништва.
- Подршку иновацијама и оснивање иновативних предузећа.
- Услуге Стартуп центра.
- Логистичку и техничку подршку

3.9. Олакшице које нуди локална заједница

Допринос за уређивање грађевинског земљишта за изградњу објеката за обављање делатности од значаја за привредни развој града Чачка може се умањити до 100 %, на основу одлуке Градског већа града Чачка, која се доноси на захтев инвеститора, поднет пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе.

Допринос за уређивање грађевинског земљишта за изградњу објеката који по завршетку изградње испуњавају услове за енергетски виши разред од минимално прописаног за ту врсту објеката, умањује се за 10%. Право на умањење доприноса утврђује се коначним обрачуном, у поступку издавања употребне дозволе за објекат, на основу увида у сертификат о енергетским својствима објеката (енергетски пасош).

3.10. Програми за обуку радне снаге

Национална служба за запошљавање - Филијала Чачак, сваке године бесплатно реализује различите програме додатног образовања и обуке, намењене незапосленим лицима:

- Стручна пракса,
- Стицање практичних знања,
- Клубови за активно тражење посла,
- Преквалификација и доквалификација,
- Обука за започињање сопственог посла,
- Обуке за активно тражење посла,
- Обуке за потребе тржишта рада,
- Обуке на захтев послодавца,
- Функционално основно образовање одраслих и сл.

3.11. Финансијска помоћ

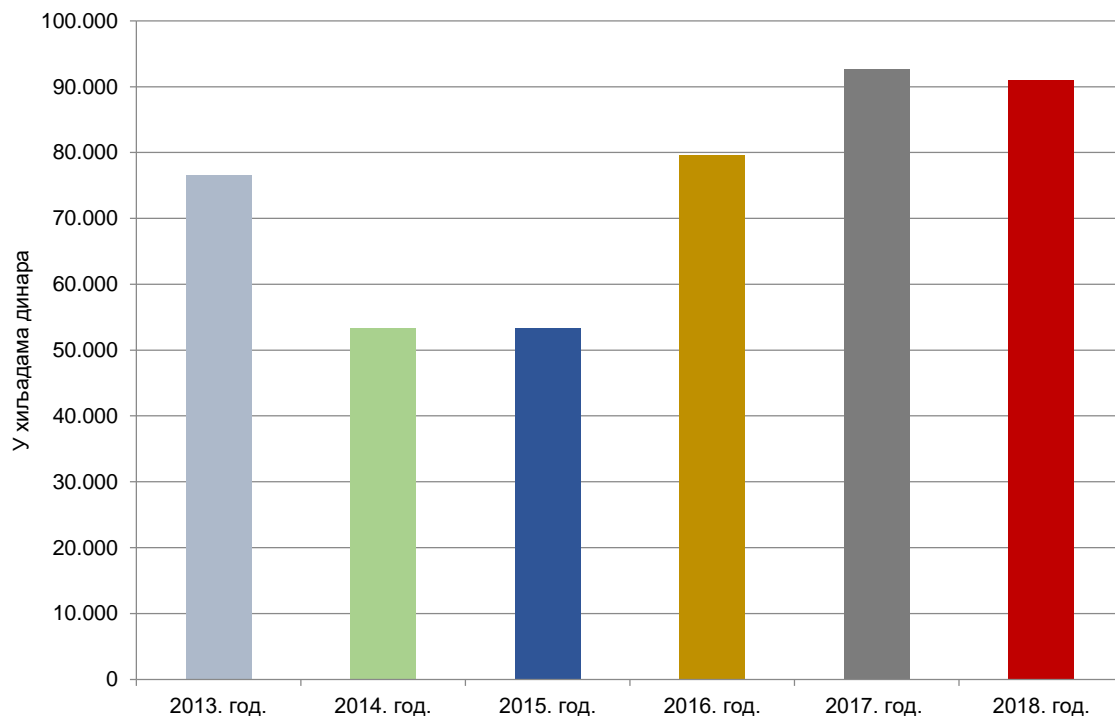
Програм локалног економског развоја града Чачка је први, такве врсте, усвојен програмски документ у Србији, и служи као добар модел за примену у градовима широм земље. Реализује се почев од 2016. године и има за циљ допринос економском развоју Чачка и стварању повољнијег пословног окружења. Циљне групе програма су: домаћи и страни инвеститори, мала и средња предузећа, предузетници.

Значајно је нагласити да Чачак води рачуна о потребама становништва које се бави пољопривредом. Сваке године у Буџету града Чачка одређују се значајна бесповратна подстицајна средства за пољопривредну производњу регистрованим пољопривредним произвођачима.

Табела 19. Текуће дотације и субвенције

	2014. год. РСД	2015. год. РСД	2016. год. РСД	2017. год. РСД	2018. год. РСД
Текуће дотације Националној служби за запошљавање за програм запошљавања у граду Чачку	30.000.000	29.900.000	44.000.000	37.834.495	40.983.344
Субвенције приватним предузећима (Бесповратна подстицајна средства за пољопривредну производњу регистрованим пољопривредним произвођачима)	23.407.065	23.480.850	28.621.388	40.999.635	40.000.000
Субвенције приватним предузећима (Субвенције за подршку привреди)	-	-	7.076.060	13.876.658	10.000.000
Укупно:	53.407.065	53.380.850	79.697.448	92.710.788	90.983.344

Текуће дотације и субвенције

Према споразуму са Националном службом за запошљавање Чачак сваке године истој дотира одређена средства за подстицање запошљавања.С

РАДНА СНАГА

4. РАДНА СНАГА

4.1 Број и структура запослених

Табела 20. Број и структура запослених, 2019. година

	Чачак	Моравички округ	Република Србија
Запослени - укупно	35.461	60.986	2.131.079
У предузећима, установама, задругама и организацијама	26.224	44.683	1.688.241
Приватни предузетници, самостални делатници и запослени код њих	8.573	14.406	364.305
Регистровани индивидуални пољопривредници	664	1.898	78.533

4.2. Запосленост по делатностима

Табела 21. Структура запослених по секторима делатности, 2019. година

	Чачак	Моравичка област	Република Србија
Запослени - укупно	35.461	60.986	2.131.079
Пољопривреда, шумарство и рибарство	190	694	32.679
Рударство	107	651	24.246
Прерађивачка индустрија	10.470	20.905	444.888
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	370	629	27.295
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	423	764	34.123
Грађевинарство	1.251	2.272	96.292
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	7.179	10.053	339.150
Саобраћај и складиштење	3.029	4.208	117.773
Услуге смештаја и исхране	1.595	2.495	78.487
Информисање и комуникације	639	907	63.935
Финансијске делатности и делатности осигурања осигурање	570	934	43.774
Пословање некретнинама	101	118	6.189
Стручне, науцне, иновационе и техничке делатности	985	1.551	101.825
Административне и помоћне услужне делатности	1.089	1.397	105.046
Државна управа и обавезно социјално осигурање	1.414	2.251	158.049
Образовање	2.180	3.730	140.794
Здравствена и социјална заштита	2.188	3.616	160.595
Уметност, забава и рекреација	506	843	35.340
Остале услужне делатности	511	1.068	42.068
Регистровани индивидуални пољопривредници	664	1.898	78.533

4.3. Просечне зараде

Просечна нето зарада по запосленом у 2018. години у Чачку износи 43.260 РСД, што је мање у односу на просек у Моравичком округу (43.817 РСД) и Републици Србији (49.650 РСД).

Табела 22. Упоредни преглед просечних зарада по запосленом по годинама.

	2010. (€)*	2011. (€)*	2012. (€)*	2013. (€)*	2014. (€)*	2015. (€)*	2016. (€)*	2017. (€)*	2018. (€)*
Просечна бруто зарада у Чачку	375	435	431	455	443	429	425	458	506
Просечна бруто зарада у Моравичкој области	369	429	426	457	436	431	438	473	512
Просечна бруто зарада у Србији	418	504	505	530	508	464	514	544	580
Просечна нето зарада у Чачку	268	315	313	331	321	313	311	334	366
Просечна нето зарада у Моравичкој области	265	310	308	331	315	313	318	343	371
Просечна нето зарада у Србији	300	363	364	383	368	365	373	395	420

* средњи курс НБС 31.12.2010. - 1€ = 105,4982 рсд

* средњи курс НБС 31.12.2011. - 1€ = 104,6409 рсд

* средњи курс НБС 31.12.2012. - 1€ = 113,7183 рсд

* средњи курс НБС 31.12.2013. - 1€ = 114,6421 рсд

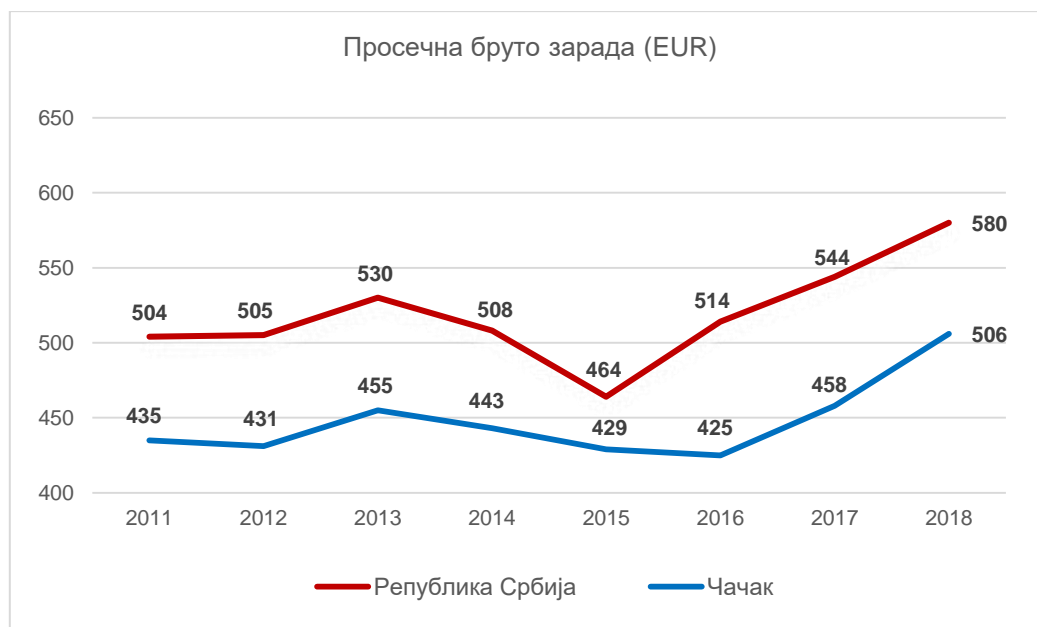
* средњи курс НБС 31.12.2014. - 1€ = 120,9583 рсд

* средњи курс НБС 31.12.2015. - 1€ = 121,6261 рсд

* средњи курс НБС 31.12.2016. - 1€ = 123,4723 рсд

* средњи курс НБС 2017. - 1€ = 121,3367 рсд.

*средњи курс НБС 2018. године, 1€ = 118,2716 рсд

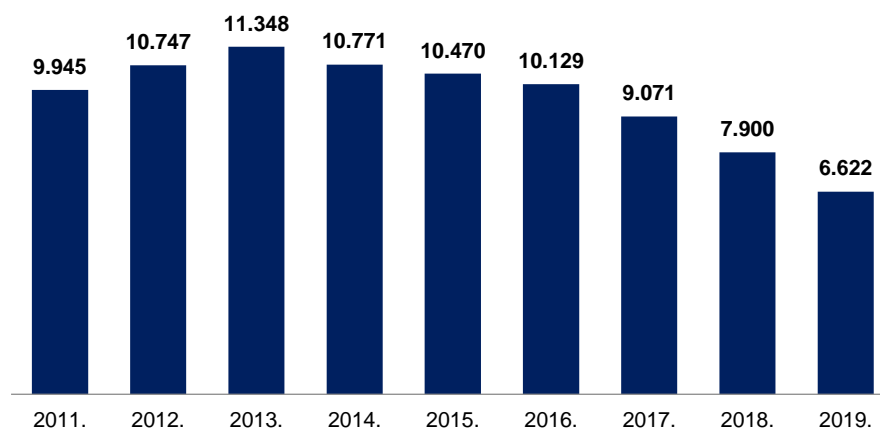

4.4. Незапосленост

Табела 23. Број и полна структура незапослених, преглед по годинама.

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Незапослени - укупно	9.945	10.747	11.348	10.771	10.470	10.129	9.071	7.900	6.622
Незапослени - жене	5.614	5.987	6.333	6.061	5.839	5.690	5.154	4.579	3.932
Незапослени - мушкарци	4.331	4.760	5.015	4.710	4.631	4.439	3.917	3.321	2.690

Кретање незапослености по годинама

4.5. Незапосленост према степену образовања

Табела 24. Незапослени према степену образовања, децембар, 2019. година

Број незапослених лица	Чачак	Моравички округ
Укупно	5.824	11.809
I	994	2.828
II	316	639
III	1.560	3.065
IV	1.874	3.453
V	34	71
VI-1	149	277
VI-2	225	379
VII-1	662	1.085
VII-2	10	12
VIII	0	0

4.6. Незапосленост према дужини чекања

Табела 25. Незапослени према дужини чекања, децембар, 2019. год.

	Чачак	Моравички округ
Укупно	5.824	11.809
До 3 месеца	880	1.692
3 до 6 месеци	582	1.114
6 до 9 месеци	380	736
9 до 12 месеци	327	680
1 до 2 године	785	1.541
2 до 3 године	409	831
3 до 5 година	603	1.236
5 до 8 година	722	1.344
8 до 10 година	390	788
Преко 10 година	746	1.847

4.7. Незапосленост према старосној структури

Табела 26. Незапослени према старосној структури, децембар, 2019. године

Број година	Чачак	Моравички округ
Укупно	5.824	11.809
15 - 19 година	117	223
20 - 24 године	359	750
25 – 29 година	620	1.199
30 – 34 године	607	1.196
35 – 39 година	605	1.238
40 – 44 године	654	1.347
45 – 49 година	707	1.464
50 – 54 године	739	1.528
55 – 59 година	810	1.662
60 – 64 године	606	1.202
65 И више година	0	0

ЈАВНИ РЕСУРСИ

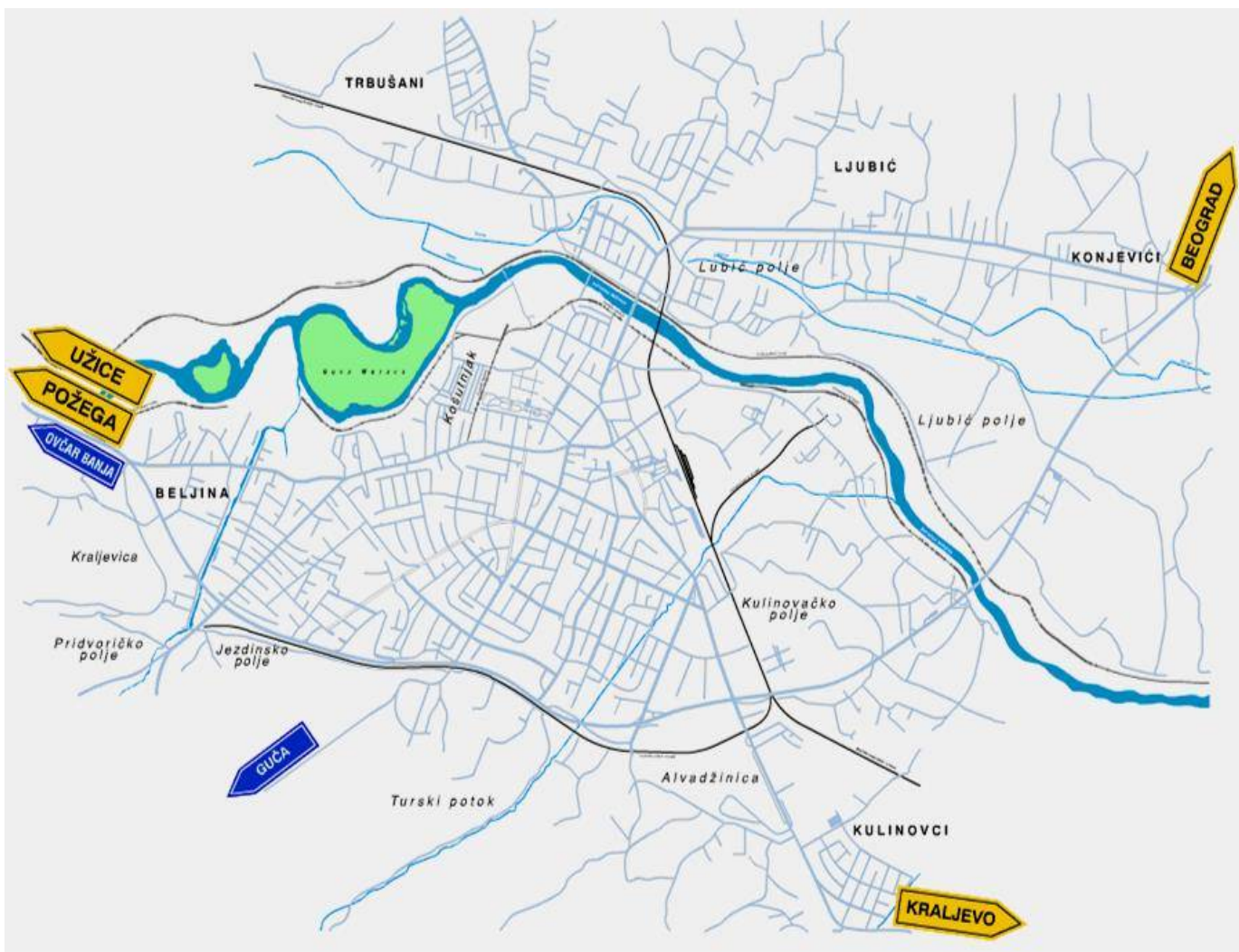

5. ЈАВНИ РЕСУРСИ

5.1. Саобраћајна инфраструктура

Град Чачак има развијену саобраћајну инфраструктуру. Главни путеви су државни путеви IА реда: А2 Београд - Обреновац - Лајковац - Љиг - Горњи Милановац - Прељина - Чачак - Пожега и Појате - Крушевац - Краљево - Прељина. Чачак се налази и на траси аутопута Е 763, такозвани Коридор 11, који се протеже од Темишвара, преко Вршца, Београда, Чачка, Пожеге, Подгорице, иде до Бара, а морским путем, преко Јадрана биће повезан са Баријем, у Италији. Коридор 11 се, путем М-22, у месту Прељина рачва на пут који води ка Крагујевцу, Краљеву и Новом Пазару и пут који поред Чачка води према Црној Гори. Аутопут који повезује Београд са Чачком пуштен је у функцији од Београда до Чачка 2019. године. Влада РС донела је одлуку о изградњи аутопута који повезује два главна аутопута у Србији, у укупној дужини од 111 км, тако да ће Чачак, у наредном периоду, бити повезан са аутопутем А1 (коридор X). Део аутопута Чачак – Пожега започет је са изградњом и он ће скратити раздаљину између Чачка и Црне Горе (луке Бар) и Босне и Херцеговине.

Град има систем јавног превоза који се базира на аутобуском превозу, а постоји и велики број такси возила.

5.2. Путна инфраструктура

У 2020. години планиран је почетак радова на изградњи брзе саобраћајнице Крагујевац – Кнић – Мрчајевци, а планира се и пројектовање за северну обилазницу око Чачка која треба да споји насеља Трбушани и Пријевор са једне и Парменац са друге стране Западне Мораве. Такође, планира се потпуна реконструкција пута ка бањи Горња Тречча.

Табела 27. Дужина путева, 2018. година

		Чачак (км)	Моравичка област (км)
Дужина путева - укупно		487,775	1.639,143
Савремени коловоз		387,919	1.310,778
Државни путеви I реда	укупно	53,4	169,83
	савремени коловоз	53,4	169,83
Државни путеви II реда	укупно	87,0	485,807
	савремени коловоз	87,0	444,598
Општински путеви	укупно	374,406	983,506
	савремени коловоз	247,55	696,35

5.3. Железнички саобраћај и инфраструктура

Кроз Чачак пролази железнички саобраћај у оквиру пруге Сталаћ – Пожега који повезује железничке правце Београда – Ниш – Софија и Београд – Бар. У граду се налази Железничка станица Чачак. Планирана је реконструкција индустријског колосека који води од Железничке станице у Чачку до локације "Технос" Чачак.

Табела 28. Промет робе и путника у железничком саобраћају, 2016. године

	Чачак	Удео општине у укупном промету у Моравичкој области (%)	Моравичка област
Број железничких станица	1	100	1
Број превезених путника	42.521 (продате путне исправе)	100	87.411 (продате путне исправе)
Број превезених пошиљки	112.469	100	115.705

5.4. Ваздушни саобраћај

На око 30 км од Чачка налази се аеродром "Морава" Лађевци, који је званично за цивилни саобраћај отворен 2019. године. Влада Републике Србије је прогласила две линије у јавном интересу у ваздушном саобраћају, које ће саобраћати са Аеродрома "Морава". У питању су две авио-линије Краљево – Беч – Краљево и Краљево – Солун – Краљево, а на обе линије ваздушни саобраћај ће се одвијати два пута недељно. Први летови су кренути у децембру, 2019. године на линији Краљево – Беч – Краљево. Опслужно подручје Аеродрома "Морава", поред округа у централној Србији, обухвата и део БиХ, односно Републику Српску и Црну Гору, а процењује се на око три милиона људи.

Удаљеност од међународних/локалних аеродрома: Ниш 184 км, Аеродром "Никола Тесла" Београд 150 км, Морава Лађевци 29,5 км, Подгорица 317км, Скопје 381 км, Сарајево 239 км, Загреб 520 км, Солун 591 км, Истанбул 899 км, Франкфурт 1.462 км, Брисел 1.852, Рим 1.017 км. Аеродром Морава, понајвише због исплативих карго летова, био би од изузетног значаја пре свега за пословне људе из Рашког округа и централне Србије, али би вишеструке користи имали и туристички посетиоци Копаоника, Златибора, Врњачке бање и других туристичких места из овог краја.

Аеродром у Прелјини се, с обзиром на близину привредних центара и државних путева I реда (M5, M22, M23, планирани ауто-путеви E763 и E761), уз одговарајуће метеро-факторе, налази на стратешки изузетно повољној локацији. Регистрован је као спортско-рекреативни аеродром, са школом летења и центром за производњу и репарацију лаких ваздухоплова. Уврштен је у актуелни Просторни план Републике Србије. Заштитна зона аеродрома је релативно добро очувана.

На територији Града Чачка у склопу аеродрома у Прељини постоје услови за коришћење хелидрома, а планира се изградња хелидрома код чворишта ауто путева у Прељини у склопу мулти функционалног објекта Хитне помоћи и Ватрогасне станице за потребе Моравског коридора и Коридора XI. У склопу планираног пројекта реконструкције Опште болнице у Чачку могуће је планирати исти овакав објекат.

5.5. Комунална инфраструктура

5.5.1. Водовод и канализација

Водоснабдевање

ЈКП „Водовод“ Чачак основано је 1955. године од када се становништво снабдева водом из изворишта „Бељина“ са два копана бунара и пумпном станицом капацитета 30 л/с. До краја осамдесетих ово извориште је дограђивано и у коначној фази достигло капацитет 400 л/с. Чачак се до 1993. године снабдевао водом из два изворишта (Бељина и Пријевор-Парменац) и великог броја локалних сеоских водовода којима не газдује ЈКП „Водовод“ Чачак (Бачевац, Бања, Кићановића врело, Српске пећине итд., Гушевац).

Изградњом и пуштањем у експлоатацију система "Рзав", осим подручја ГУП Чачак планирано је да се на систем прикључи и читав низ села и приградских насеља.

У Чачку се у почетној фази експлоатације система "Рзав" обезбеђивало 600 л/с, док се у коначној фази (до пројектног периода 2023. године) планира 1.200 л/с, а са постојећих изворишта се обезбеђује 150 л/с. Тренутно се са система „Рзав“ обезбеђује око 300 л/с воде и 77л/с воде из сопствених изворишта. Интенција града је да се велики део територије покрије водоводном мрежом.

У току је изградња два велика подсистема водоснабдевања рзав, први је Бељина-Придворица-Паковраће-Парменац-Риђаге-Међувршје, други је Вранићи-Соколићи-Милићевци-Горња Горевница и дела магистралног водовода Трнава-Виљуша, док је у завршној фази пројектовања водосистем Бечањ-Бресница.

Фекална канализација

Канализациона мрежа града Чачка је изведена по сепарационом систему. Фекална канализација се састоји од 7 примарних и више секундарних колектора, а испушта се у Западну Мораву низводно од града без икаквог претходног пречишћавања. На територији ГУП-а Чачак, постоји 14 црпних станица са потпуним и правовременим препумпавањем отпадних вода. Цео систем је покривен даљинским надзором.

Тренутно је 80% становништва прикључено на градску канализациону мрежу, са планом да се до краја пројектног периода прикључе сви потрошачи. Укупна дужина изграђене фекалне канализације је преко 350 км, пречника 200 – 1.200 мм.

Атмосферска канализација

У Чачку је изграђен сепаратни систем канализације. Атмосферска канализација је рађена последњих 40 година са аспекта рационалног функционисања објеката, као и одбране и заштите од елементарних непогода. Одвођење атмосферских вода градске и приградских зона је решено са 16 главних одводника, од којих се девет излива у Западну Мораву, четири у Атеничку реку, две у Лозничку реку и једна се разлива по природном терену.

Изливи атмосферских колектора у Западну Мораву су постављени релативно ниско, па се истицање врши под утицајем промене нивоа воде у реци. Изведени систем атмосферске канализације чији су пречници 300 – 2.200 мм покрива око 60% територије Чачка покривене ГУП-ом. Усвојени ниво заштите од поплава кишним водама приликом пројектовања и извођења одводника кишне канализације треба да буде:

- за уличне цеви или канале за прикупљање површинског отицаја, двогодишња рачунска киша,
- за главне одводнике, петогодишња рачунска киша,
- за заштиту главних саобраћајница од брдских вода, десетогодишња рачунска киша.

Уређење водотокова и смањење нивоа подземних вода

Територију града Чачка пресеца река Западна Морава са својим притокама. Мада, систем одбрамбених насипа и регулације корита Западне Мораве и притока није завршен, насеље Чачак није озбиљно угрожено поплавама. Предвиђено је уређење корита реке Западне Мораве од Коњевића до Катрге у склопу изградње Моравског коридора Појате – Прељина.

Регулација је извршена на подручју ГУП-а и то: на Чемерници, Лупњачи, Лозничкој реци, Атеничкој реци, Трнавској реци и потоку Моравац. Меродаван протицај за заштиту града одвода Западне Мораве је стогодишња вода, а као контролна вода је усвојена веома велика вода (ввв), која се приближава хиљадугодишњој води.

Завршетком изградње одбрамбених насипа на Западној Морави, Чемерници, Атеничкој и Трнавској реци биће завршена пасивна одбрана од поплава, иако Чачак није озбиљно угрожен поплавама.

Осим насипа, изграђене бране на Западној Морави знатно утичу на смањење ризика од поплава, јер врше трансформацију поплавног таласа, тј. смањују његов врх. На подручју ГУП-а се налази и језеро у рекреативном центру "Младост", чија је основна функција купање и рекреација.

5.5.2. Систем даљинског грејања

Гасификација и број станова прикључен на гасоводну мрежу

Од тренутка доношења "Генералног плана насеља Чачак 2015", већи део планираних гасних инсталација је изграђен. Главна мерно регулациона станица за Чачак (ГМРС) смештена је на правцу магистралног гасоводног система, ван граница Генералног урбанистичког плана. ГМРС „Чачак“ је капацитета 20.000 м³/h са улазним притиском 16-50 бара и излазним од 12 бара. Од ГМРС одваја се градска гасоводна мрежа притиска до 12 бара.

На делу генералног плана, градски гасовод се у Коњевићима води једним делом дуж канала за наводњавање. На том делу гасовода постављена је Мерно регулациона станица (МРС) широке потрошње „Коњевићи“ од које се разводи дистрибутивни гасовод за насеље Коњевићи и Љубић.

Други део новопланираног гасовода, одваја се од постојећег код кошаркашке хале, води се у „ножици“ бедема, па дуж Улице Свети Сава и даље све до постојећег гасовода дуж Булеvara ослободилаца (крак за „Слободу“).

За веће привредне и индустријске објекте, као и за објекте са потребама за већим притиском гаса, а уколико су у близини трасе постојећег или новопланираног градског гасовода могу се градити посебне МРС, а у свему према посебним условима и условима испоручиоца гаса.

Постојање система гасификације или топлификације не искључује коришћење обновљивих извора енергије, чија би примена требала бити заступљена у знатно већем проценту.

Топлификација и број станова прикључен на топоводну мрежу

За делове града са већом густином насељености, са минималним топлотним флуksom 20-30 MJ/c/кm²(зграде П+2+Пк), као и зграде ниже спратности које се налазе у близини топлификационог система, потпуно је техно-економски и еколошки оправдана изградња система топлификације.

У периоду од доношења „Генералног плана насеља Чачак 2015.“, урађен је „Дугорочни план топлификације града Чачка“. Према „Дугорочном плану топлификације града Чачка“ дефинисане су зоне у којима је заступљена само топлификација, и прелазне зоне у којима се објекти могу прикључивати и на систем топлификације и на систем гасификације. Делови града ван ових зона предвиђени су за гасификацију или индивидуално решавање начина загревања објекта. Заступљеност инсталација по зонама биће детаљније разрађена у плановима генералне и детаљне регулације при чему може доћи до корекције граница зона.

У оквиру зона топлификације изграђено је пет топлана. Све топлане су на гас, а већина њих као резерву користи течно гориво. Укупни капацитет топлотних извора је 88,12 MW.

5.5.3. Електро инфраструктура

Снабдевање града Чачка потребном количином електричне енергије врши се из електроенергетског система Србије. На територији града Чачка постоје изграђене две хидроелектране (ХЕ "Овчар Бања" и ХЕ "Међувршје") и већи број трафостаница различитих напонских односа. За потребе привредног сектора изграђена је трафо станица у Пословно производној зони у Прељини, а планира се и изградња трафо станица у Мрчајевцима и Индустријској зони за домаће привреднике у Коњевићима. Напајање потрошача врши се преко мреже ниског напона која је на територији града Чачка изграђена као надземна на стубовима и подземна (кабловска).

Последњих пет година "Електродистрибуција Чачак" врши значајну изградњу нове и реконструкцију постојеће мреже ниског напона (превасходно на сеоском подручју док је градска мрежа једним делом кабловска и око 65% стабилна на армирано бетонским стубовима), тако да се за остатак мреже на дрвеним

стубовима предвиђа прелазак на мрежу са армирано бетонским стубовима у наредних пет година. Извршена је комплетна реконструкција 10 kv далековода Овчар бања – Чачак 1 – Чачак 2 (Виљуша).

5.5.4. Телекомуникациони систем

Телефонску мрежу "Телеком Србија" на територији града Чачка чини систем од 158 централа са високим степеном дигитализације (100%). Стање телефонске мреже са просеком од преко 34 прикључка на 100 становника чини надпросечан ниво у Србији.

Подручје града Чачка покривено је великим бројем базних станица "Телеком Србија 064", "Теленора 063" и "ВИП – а". Инфраструктуре мобилних телефонија на територији града Чачка, према степену покривености територије и становништва, тренутно у високој мери задовољавају по потребе у граду Чачку.

На територији града Чачка укупно је инсталирано 71.528 прикључака од чега на градском подручју 47.441, а на осталом делу града 24.087 прикључак.

Од укупно инсталираних прикључака на градском подручју користи се 25.039 и на осталом делу града 14.286 прикључка.

Комплетно подручје града Чачка је покривено мрежом фиксне телефоније.

У Чачку постоји ТВ и радио мрежа. МтсТВ је услуга Телекома на тржишту за кориснике на готово целој територији града Чачка.

Интернет мрежа на територији града Чачка је развијена на подручју насељених места целокупне територије.

Табела 29. ПТТ саобраћај, 2018. година

		Чачак	Удео у Моравичкој области (%)
Број пошта		17	38,09
Број телефонских претплатника		39.184	55,99
ПТТ промет (отпремљено)	писмоносне пошиљке (1000)	2.075	64,67
	пакети (1000)	8	50,00

5.6. Енергетика

Табела 30. Искоришћење енергије, 2018. година

	Чачак
Електрична енергија (кWh)	
- домаћинства	220.741,65
- правна лица	32.194,95
Стопа искоришћености	
Цена	0.05 еура/kwh
Гас (1.000 м³)	
Стопа искоришћености	-
Цена	0,35 ЕУР
Вода (1.000 м³)	- произведено 11.045.000,00 - наплаћено 5.917.000,00
Стопа искоришћености	58 % (реални губици 38 %)
Цена (без ПДВ-а)	- домаћинства Тип 1 45.95 дин/м3 - привреда Тип 2 68.82 дин/м3
Даљинско грејање (KWh)	
Физичка и правна лица	61,950,471 kwh
Стопа искоришћености	-
Цена	5,43 дин без пдв/kwh

5.7. Образовни капацитети

У оквиру образовања, изворне надлежности локалне самоуправе прописане Законом, реализују се кроз рад предшколске установе, основних и средњих школа са територије града Чачка.

У Чачку послују: две предшколске установе, 18 основних школа, седам средњих школа, две високе школе и два факултета (Факултет техничких наука и Агрономски факултет) који су у оквиру Крагујевачког универзитета. Такође, потребно је напоменути да у Чачку постоји и Институт за воћарство који се бави научно – истраживачким радом.

Табела 31. Капацитети образовних институција, 2017/18. година

	Број установа	Број корисника
Предшколске установе	2/39 вртића	4.092
Основне школе	18	8.816
Средње школе	7	4.966
Више школе	2	758
Факултети	2	1.340

Табела 32. Улагања у образовање, 2017/18.

	Чачак	Моравичка област (€)	Србија
Расходи (улагања) у образовање - укупно	654.087.842.72	32.476.163	2.097.322
Расходи (улагања) у основно образовање	181.132.691.70	18.112.895	1029118
Расходи (улагања) у основно образовање по ученику	0.021	1.046	1.057

Табела 33. Број и структура образовних установа, 2018. година

		Чачак	Удео у укупном броју установа у Моравичкој области (%)
Основне школе	укупно	42	33,87
	одељења	377	52,32
Средње школе	укупно	7	50,00
	одељења	181	63,79
Специјалне школе	укупно	1	50,00
	одељења	22	73,33
Школе за одрасле	укупно	1	0
	одељења	1	0
Више школе		1	100,00
Факултети		2	100,00
Установе за децу предшколског узраста		39	50,00
Студентски домови		1	100,00
Домови ученика		1	50,00
УКУПНО – све установе		92	43,81

Табела 34. Укупан број ученика, студената и корисника образовних установа, 2017/18. година

		Чачак	Удео у укупном броју ученика/студената/корисника у Моравичкој области (%)
Основне школе - ученици	укупно	8.816	56,85
	завршили школу	1.241	56,68
Средње школе - ученици	укупно	4.966	66,70
	завршили школу	1.148	67,05
Специјалне школе - ученици	укупно	29	74,42
	завршили школу	10	77,77
Школе за одрасле - укупно	укупно	0	0
	завршили школу	0	0
Више школе - студенти	укупно	758	100,00
	на буџету	521	100,00
	завршили школу	204	100,00
Факултети - студенти	укупно	1.340	100,00
	на буџету	943	100,00
	завршили школу	298	100,00
УКУПНО – сви ученици		15.882	64,39
Предшколске установе	деца корисници	4.092	63,29
Студентски домови	корисници смештаја	207	100,00
Домови ученика	корисници смештаја	120	63.83

ТУРИЗАМ

6. ТУРИЗАМ

Туризам је постао, у последњих неколико деценија најекспанзивнија привредна делатност и захваљујући тој чињеници, феномен који поприма глобалне димензије. Оно што карактерише развој туризма је масовност, како непосредних корисника у туризму, тако и великог број запослених у услужном сектору, где туризам заузима значајно место. Према подацима WTO (World Tourist Organisation), у међународна туристичка кретања укључује се око 700 милиона људи, што са кретањима у домаћем туризму чини број од око 3,5 милијарде људи, тј. 70% светске популације.

Република Србија има широк спектар квалитетних ресурса за бржи и значајнији излазак на међународно тржиште. Развијање Србије као туристичке дестинације, доприноси и бржем развоју њених регија које имају потенцијале за развој туризма.

Подручје града Чачка са Овчарско – Кабларском клисуром, бањама (Горња Трепча, Овчар Бања и Слатинска бања), природним атрактивностима сеоског подручја и богатим споменичким наслеђем, пружа основу за развој туризма као наше најзначајније развојне привредне гране. Туризам је постао, у последњих неколико деценија најекспанзивнија привредна делатност и захваљујући тој чињеници, феномен који поприма глобалне димензије. Оно што карактерише развој туризма је масовност, како непосредних корисника у туризму, тако и великог број запослених у услужном сектору, где туризам заузима значајно место. Према подацима WTO (World Tourist Organisation), у међународна туристичка кретања укључује се око 700 милиона људи, што са кретањима у домаћем туризму чини број од око 3,5 милијарде људи, тј. 70% светске популације.

Чачак је град који је препознатљив по очуваној архитектури, са елементима савременог начина градње, али и очуваним амбијенталним целинама, окружен планинама Овчар и Каблар, кроз кога протиче река Западна Морава. Један од највећих градова у Србији, град Чачак је у свом развоју прошао кроз неколико фаза. Сваки од тих периода карактерише богато споменичко наслеђе и говори о животу града током вишевековне историје.

Од културно историјских споменика као најзначајнији издвајају се сакрални објекти, установе културе и архелošки локалитети. Поред храма Вазнесења Христовог, Конака Јована Обреновића, са музејском поставком, Градске библиотеке, Уметничке галерије “Надежда Петровић”, посебан значај и велику историјску вредност имају археолошки локалитети и споменици из ближе и даље прошлости Чачка и околине.

Овчарско-Кабларска клисура представља јединствен спој природе и културно историјског наслеђа. Јединствен природни склад допуњују објекти од великог културно историјског значаја, манастири Овчарско Кабларске клисуре, којих има девет, и 2 света места обележена капелама.

Овчар Бања се налази у Овчарско – кабларској клисури, 18 км западно од Чачка на путу Чачак – Ужице. Лековити минерални извори Овчар Бање користе се у терапији и лечењу повреда мишићних ткива, реуматских обољења, дегенеративних промена (спондилоза и артритис), прелома костију, спортских повреда и кожних болести.

Бања Горња Трепча налази се на путу Чачак – Краљево, на 18 км удаљености од Чачка. Смештена у брдско планинском залеђу, окружена шумовитим планинама Буковик и Вујан на надморској висини од 460 метара, истовремено је и ваздушна бања. Овај природни ресурс са благотворном водом и повољном субпланинском климом, има све аспекте који могу, поред здравственог туризма који је овде најзаступљенији омогућити развој и унапређење других видова туризма.

Римске терме се налазе у центру града у близини хотела “Београд”. Сведоче о римској доминацији над овим делом Србије, када се на месту данашњег града, налазило веће насеље. Потичу из III века н.е.

Градина, археолошки локалитет, добио је назив по истоименом врху на планини Јелици. Овде су откривени остаци утврђења и пет базилика, а ископани су и остаци разних одевних предмета, стаклене, керамичке посуде, зделе, писаљке, копче, камене ступе, што сведочи о развијеном привредном и културном животу. Потичу из VI века нове ере. Градина представља вишеслојно налазиште са траговима живота из старијег гвозденог доба (VIII век п.н.е.), рановизантијског периода (VI век н.е.) и средњовековног периода (X и XI век нове ере). На основу досадашњих истраживања најбројнији и највреднији су налази из рановизантијског периода. Територија општине Чачак била је поприште важних догађаја од почетка XX века, о чему нам сведоче подигнути споменици, спомен плоче и скулптуре.

6.1. Број посетилаца

Табела 35. Број и структура туриста и остварених туристичких ноћења, 2018. година

		Чачак	Моравичка област	Република Србија
Број туриста	укупно	42.573	89.383	3.430.522
	домаћи	25.880	59.470	1.720.008
	страни	16.693	29.913	1.710.514
Број ноћења	укупно	167.459	337.882	9.336.103
	домаћи	126.635	260.451	5.678.235
	страни	40.824	77.431	3.657.868
Просечан број ноћења	укупно	4,4	4,9	3,3
	страни	2,6	2,4	2,1

6.2. Смештајни капацитети

Табела 36. Смештајни капацитети, 2018. година

Дестинација	Број смештајних објеката	Број кревета	Искоришћеност капацитета (%)
Чачак	12	214	33
Овчар бања	12	203	59
Горња Трепча	40	600	22
УКУПНО	64	1.017	38

Табела 37. Смештајни капацитети, 2018. година

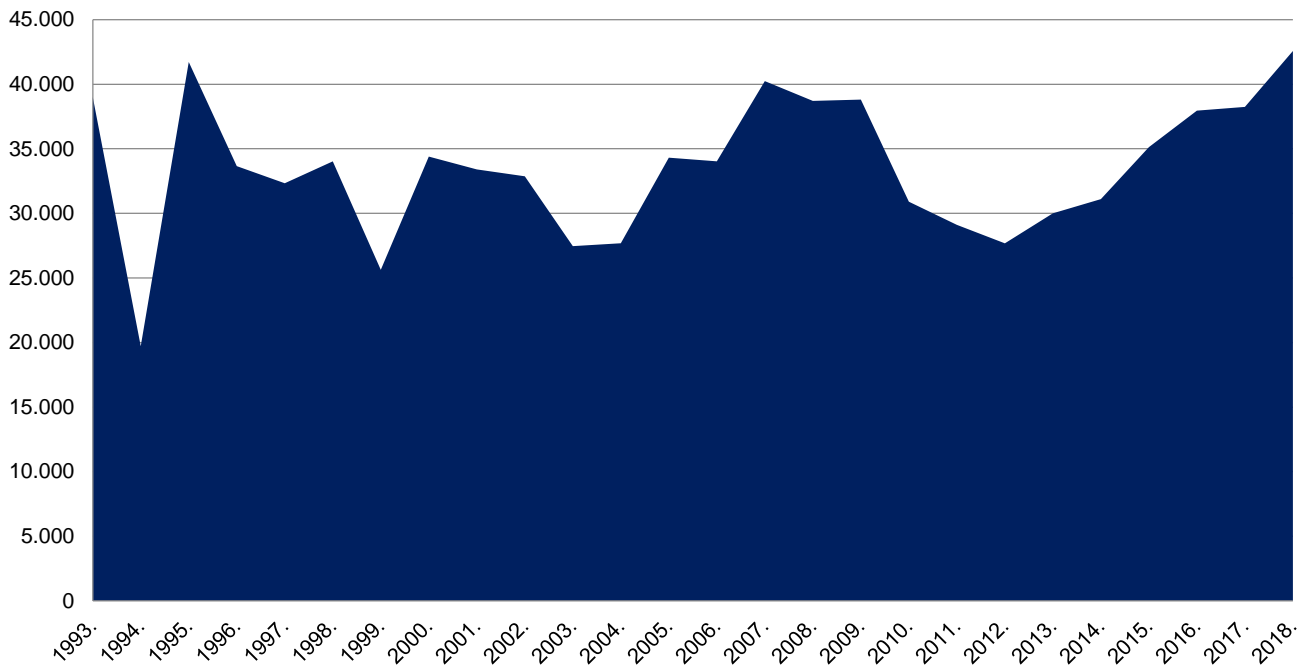
	Број објеката			Број лежаја		
	Хотели/мотели	Хостели	Приватни смештај	Хотели/мотели	Хостели	Приватни смештај
Чачак (град)	6	2	12	492	36	214
Чачак укупно	8	3	64	641	76	1017
Горња Трепча	2	-	око 40	149	-	око 600
Овчар Бања	-	-	12	-	-	203

Табела 38. Број туриста и остварених туристичких ноћења по годинама

Год.	Доласци туриста			Ноћења туриста			Просек боравка	
	Укупно	Домаћи	Страни	Укупно	Домаћи	Страни	Домаћи	Страни
1993.	39.018	38.673	345	141.988	141.167	821	3,6	2,4
1994.	19.716	18.988	728	52.188	51.195	993	2,7	1,4
1995.	41.721	41.164	557	194.571	193.166	1.405	4,7	2,5
1996.	33.658	31.154	2.504	149.233	143.487	5.746	4,6	2,3
1997.	32.333	29.379	2.954	148.052	138.803	9.249	4,7	3,1
1998.	34.027	32.043	1.984	150.840	146.298	4.542	4,6	2,3
1999.	25.630	24.602	1.028	101.538	98.799	2.739	4,0	2,7
2000.	34.397	33.248	1.149	135.841	132.933	2.908	4,0	2,5
2001.	33.405	31.257	2.148	113.347	108.100	5.247	3,5	2,4
2002.	32.871	29.980	2.891	114.246	108.001	6.245	3,6	2,2
2003.	27.464	24.464	3.000	113.956	107.323	6.633	4,4	2,2
2004.	27.686	23.283	3.836	109.794	101.866	7.928	4,4	2,1
2005.	34.312	29.283	5.029	119.204	107.286	11.918	3,7	2,4
2006.	34.030	28.892	5.138	124.393	112.351	12.042	3,9	2,3
2007.	40.241	31.508	8.733	177.340	149.992	27.348	4,8	3,1
2008.	38.708	32.068	6.640	167.140	149.916	17.224	4,7	2,6
2009.	38.809	31.918	6.881	169.214	151.212	18.002	4,4	2,6
2010.	30.904	22.804	8.100	151.157	129.060	22.097	5,7	2,7
2011.	29.111	20.402	8.709	139.424	116.037	23.387	5,7	2,7
2012.	27.681	19.347	8.334	129.937	106.221	23.716	5,5	2,8
2013.	30.006	20.196	9.810	138.717	108.515	30.142	5,4	3,1
2014.	31.103	21.675	9.428	138.641	107.973	30.668	4,9	3,3
2015.	35.129	23.495	11.634	158.555	122.354	36.201	5,2	3,1
2016.	37.955	26.488	11.467	169.369	135.870	33.499	5,1	4,5
2017.	38.244	24.807	13.437	166.874	130.133	36.741	5,2	2,7
2018.	42.573	25.880	16.693	167.459	126.635	40.824	4,4	2,6

У 2018. години настављен је тренд повећања броја туриста који долазе и посећују Чачак. Према подацима Републичког завода за статистику, Чачак је у 2018. години посетило 42.573 туриста од чега 25.880 домаћих и 16.693 страних туриста. Домаћи туристи остварили су 126.635 ноћења, а страни 40.824.

Преглед броја туриста по годинама

Овчарско-Кабларска клисура представља јединствен спој природе и културно – историјског наслеђа. Јединствен природни склад допуњују објекти од великог културно – историјског значаја, манастири Овчарско – Кабларске клисуре, којих има девет, и 2 света места обележена капелама.

6.3. Верски туризам

У околини Чачка се налазе цркве и манастири који су културно-историјски споменици од великог значаја. Посебну вредност имају манастири Овчарско-Кабларске клисуре који као културно-историјска целина потичу из средњег века и представљају посебност наше културне и уметничке баштине стваране вековима. Прича о манастирима, Овчарско-Кабларској клисури, догађајима из живота српског народа, мотив је многобројних туриста да дођу и упознају се са овим особеним споменичким наслеђем и уживају у миру и лепоти природног окружење.

ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

7. ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Р. бр.	Назив капиталног пројекта	Носилац/ партнери	Извор финансирања	Очекивани резултати	2020 [000 дин]	2021 [000 дин]	2022 [000 дин]
1.	Енергетска санација Опште болнице у Чачку – I фаза и реконструкција Опште болнице у Чачку – II фаза	Република Србија, Град Чачак	Канцеларија за управљање јавним улагањима	Извршена енергетска санација и реконструкција Опште болнице у Чачку.	285.919	2.500.000	
2.	Санација објекта ОШ „Ратко Митровић“	Град Чачак	Канцеларија за управљање јавним улагањима	Санирани објекат ОШ "Ратко Митровић"	123.500		
3.	Прибављање објеката у јавну својину	Град Чачак	Град Чачак	Прибављени објекти у јавну својину града Чачка.	120.000	160.000	160.000
4.	Санација, рекултивација и затварање несанитарне депоније "Прелићи"	Град Чачак	Министарство заштите животне средине	Санирани, рекултивисани и затворени несанитарни депонија "Прелићи"	102.038		
5.	Уређење корита реке Ботуње	Република Србија, Град Чачак	Канцеларија за управљање јавним улагањима	Уређено корито реке Ботуње.	67.080		
6.	Набавка опреме за нову зграду НТП-а Чачак	НТП Чачак, Град Чачак	Град Чачак, Република Србија	Опремљена нова зграда НТП-а Чачак	60.000		
7.	Реконструкција атлетске стазе у Чачку	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисана атлетска стаза у Чачку	60.000		
8.	Изградња атмосферске канализације у Улици 66 и даље до улива у Атеничку реку	Град Чачак	Град Чачак	Изграђена атмосферска канализација у Улици 66 и даље до улива у Атеничку реку.	44.463		

9.	Пројектовање нових инвестиција	Град Чачак	Град Чачак	<ul style="list-style-type: none"> • Пројекат изградње анекса објекта, ограде и котларнице вртића Колибри 306.000,00 • Израда дела техничке документације за реконструкцију опште болнице у Чачку 800.000,00 • Пројекат парка у МЗ Свети Сава 600.000,00 • Израда техничке документације за реконструкцију ОШ Драгиша Мишовић 3.000.000,00 • Пројекат полигона за обуку возача 500.000,00 • Пројекат црпне станице на Љубић кеју 600.000,00 • Идејно решење, пројекат парцелације, урбанистички пројекат и главни пројекат за затворени базен 12.000.000,00 • Пројекат доградње, надоградње и реконструкције дечијег вртића Пчелица 4.000.000,00 • Пројекат дома за старе 4.000.000,00 • Пројекат амбуланте у Љубићу 3.000.000,00 • Израда Урбанистичког пројекта за урбанистичку целину 2.2. и израда техничке документације за изградњу објекта у функцији спорта у урбанистичкој целини 2.2. 5.500.000,00 • Пројекат реконструкције старе школе у Љубићу 600.000,00 	42.906	50.000	50.000
----	--------------------------------	------------	------------	--	--------	--------	--------

				<ul style="list-style-type: none"> •Пројектовање реконструкције градске кошаркашке хале 4.000.000,00 •Пројектовање фискултурне сале у основној школи Ђакон Авакум у Трнави 2.000.000,00 •Остало пројектовање 2.000.000,00 			
10.	Реконструкција пута ка Слатинској бањи (од старог пута Чачак – Краљево до центра Слатинске бање)	Град Чачак	ЈП „Путеви Србије“	Реконструисан пут ка Слатинској бањи	40.000		
11.	Изградња параглајдинг стазе на Овчару	Град Чачак	Република Србија, Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Изграђена параглајдинг стаза на Овчару за потребе Града Чачка и Општине Лучани.	40.000		
12.	Реконструкција градског бедема	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисан градски бедем	33.500		
13.	Изградња магистралног цевовода од МЗ Мојсиње до МЗ Мрчајевци	Град Чачак и месне заједнице	Град Чачак, кредит, донације	Изграђен магистрални цевовод од МЗ Мојсиње до МЗ Мрчајевци		32.500	32.500
14.	Брана и акумулација "Ариље-профил Сврачково"	ЈП "Рзав" Ариље	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде- Републичка дирекција за воде и Оснивачи: Град Чачак и Општине Ариље, Пожега, Лучани и Г. Милановац	Постављена брана и акумулација "Ариље-профил Сврачково"	24.606	35.924	35.924

15.	Изградња гасне котлатнице за снабдевање топлотном енергијом ОШ „Вук Караџић, Техничке школе, Музичке школе и факултета	Град Чачак, ОШ „Вук Караџић, Техничка школа, Музичка школа и факултети	Град Чачак ЈКП Чачак	Изграђена гасна котларница за снабдевање топлотном енергијом ОШ „Вук Караџић, Техничке школе, Музичке школе и факултета	24.000	8.000	
16.	Изградња фискултурне сале у функцији ОШ „22. децембар“ у Доњој Трепчи	Град Чачак, ОШ „22. децембар“ у Доњој Трепчи	Град Чачак, Министарство привреде	Изградња фискултурне сале у ОШ "22. децембар" у Доњој Трепчи	22.500		
17.	Партерно уређење градске плаже	Град Чачак	Град Чачак	Завршено партерно уређење градске плаже.	20.000	35.000	
18.	Изградња система водоснабдевања у МЗ Белина, Придворица, Паковраће, Парменац, Риђаге и Међувршје	Град Чачак и месне заједнице	Град Чачак, кредит, донације	Изграђен систем водоснабдевања у МЗ Белина, Придворица, Паковраће, Парменац, Риђаге и Међувршје	20.000	30.000	30.000
19.	Реконструкција Балканске улице у Чачку	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисана Балканска улица	18.000		
20.	Изградња вишенаменског објекта-мензе и фискултурне сале са пратећим просторијама у функцији ОШ „Бенерал Марко Ђ Катанић“ у Бресници	Град Чачак, ОШ „Бенерал Марко Ђ Катанић“ у Бресници	Град Чачак, Министарство привреде	Изграђен вишенаменски објекат-мензе и фискултурне сале са пратећим просторијама у функцији ОШ „Бенерал Марко Ђ Катанић“ у Бресници	17.600		

21.	Изградња парка у МЗ Свети Сава	Град Чачак	Град Чачак	Изграђен парк у МЗ Свети Сава.	17.200	20.000	
22.	Реконструкција зграде Начелства	Град Чачак	Министарство културе и информисања	Реконструисана зграда Начелства	16.000		
23.	Реконструкција и доградња некатегорисаног пута Овчар Бања-Рошци	Град Чачак	Град Чачак, Министарство привреде	Реконструисан и дограђен некатегорисани пут Овчар бања - Рошци	15.000		
24.	Уређење платоа изнад Градске рупе	Град Чачак	Град Чачак	Уређен плато изнад Градске рупе	12.500	12.500	
25.	Изградња и проширење јавне расвете	Град Чачак	Град Чачак	Изграђена и проширена јавна расвета	12.000	12.000	10.000
26.	Реконструкција адаптација и опремање сеоских домова	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисани, адаптирани и опремљени сеоски домови културе.	11.000	10.000	10.000
27.	Реконструкција вртића "Колибри"	Град Чачак	Министарство рударства и енергетике	Реконструисан вртић "Колибри"	10.930		
28.	Изградња магистралног водовода од Трнавe до Виљуше	Град Чачак и месне заједнице	Град Чачак, кредит, донације	Изграђен магистрални водовод од Трнавe до Виљуше	10.400	10.000	10.000
29.	Реконструкција улице Светог Саве у Чачку	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисана улица Светог Саве.	10.000		
30.	Систем даљинског надзора и управљања подстанцима	ЈКП „Чачак“ Чачак	Сопствена средства ЈКП „Чачак“, донација	Енергетска ефикасност дистрибутивног система	10.000	10.000	10.000

31.	Изградња мреже водоснабдевања у МЗ Вранићи, Милићевци, Соколићи и Горња Горевница	Град Чачак и месне заједнице	Град Чачак, кредити, донације	Изграђена мрежа водоснабдевања у МЗ Вранићи, Милићевци, Соколићи и Горња Горевница	6.800	30.000	30.000
32.	Пројектовање и инфраструктурно опремање локације пословних зона и слободне зоне(Индустријска зона у Прељини и Индустијска зона у Коњевићима)	Град Чачак	Град Чачак, Министарство привреде	Извршено пројектовање и инфраструктурно опремање локације пословних зона (Индустријска зона у Прељини и Индустијска зона у Коњевићима)	6.500		
33.	Реконструкција зграде градске управе	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисана зграда градске управе	5.000	10.000	10.000
34.	Реконструкција машинског постројења на отвореном базену	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисано машинско постројење на градском базену у Чачку.	5.000		
35.	Изградња фискултурне сале за карате и контактне спортове	Град Чачак	Град Чачак	Изграђена фискултурна сала за карате и контактне спортове.	5.000	7.000	
36.	Уређење аутобуских стајалишта	Град Чачак	Град Чачак	Уређена аутобуска стајалишта.	5.000	5.000	5.000
37.	Систем даљинског управљања и надзора топлотних извора - котларница	ЈКП „Чачак“ Чачак	Сопствена средства ЈКП „Чачак“, донација	Енергетска ефикасност дистрибутивног система	5.000	5.000	

38.	Реконструкција објекта у јавној својини града за шах клуб и удружење пчелара	Град Чачак	Град Чачак	Реконструисан објекат за потребе шах клуба и удружења пчелара.	4.000		
39.	Изградња кајак и рафтинг стазе у Овчар бањи	Град Чачак	Град Чачак и донаторска средства	Изграђена кајак и рафтинг стаза у Овчар бањи		4.000	
40.	Радови на изградњи комплекса градског фудбалског стадиона и остале спортске инфраструктуре	Град Чачак	Град Чачак	Изграђен комплекс градског фудбалског стадиона са пратећом инфраструктуром.	3.000		
41.	Реконструкција зграде „Слобода“ за потребе ЈКП „Моравац“ Мрчајевци	ЈКП „Моравац“ Мрчајевци	Сопствена средства	Реконструисана зграда „Слобода“.	3.000		
42.	Изградња научно-еколошког центра у Овчар бањи.	ЈУ „Туристичка организација Чачка“	Министарство заштите животне средине, Министарство трговине, туризма и телекомуникација и Град Чачак	Изграђен научно еколошки центар у Овчар бањи. У оквиру центра биће организована едукација становништва и основних школа. Очекују се посете деце из целе Србије.			10.000
43.	Изградња визитор центра у Овчар бањи.	ЈУ „Туристичка организација Чачка“	Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Министарство заштите животне средине и Град Чачак	Изграђен визитор центар. У оквиру Визитор центра налазиће се музеј природе, собе за ноћење и продавница сувенира, што ће допринети повећању броја посета и прихода.		40.000	

44.	Реконструкција ауто-кампа у Овчар бањи	ЈУ „Туристичка организација Чачка“	Град Чачак, Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Повећање броја иностраних ноћења, а самим тим и повећање прихода Установе.		35.000	
45.	Изградња других гасних котларница или новог котла у Градској топлани од 20MW	ЈКП „Чачак“ Чачак	Сопствена средства ЈКП „Чачак“	Смањење емисије димних гасова			75.000
46.	Пројекат за изградњу јавне гараже	ЈКП „Паркинг сервис“ Чачак	Буџет Града Чачка, донаторска средства	Око 220 нових паркинг места		11.000	
47.	Реконструкција опроштајног платоа на градском гробљу	ЈКП „Градско зеленило“ Чачак	Буџет града Чачка	Реконструисан опроштајни плато.		8.700	
48.	Изградња тоалета на градском гробљу	ЈКП „Градско зеленило“ Чачак	Буџет града Чачка	Изграђени тоалети на градском гробљу		2.750	
49.	Изградња сале за ручавање на градском гробљу	ЈКП „Градско зеленило“ Чачак	Буџет града Чачка	Изграђена сала за ручавање		15.000	20.000

План инфраструктурног развоја града Чачка за период од 2020-2022. године објавити у „Службеном листу града Чачка“.